

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Augstākās izglītības iestāžu obligātā civilās aizsardzības studiju kursa satura rekomendācijas

Oļģerts Smalkais

Rīga
2019

Saturs

- Civilās aizsardzības jēdziens, tā vēsture un organizācijas pasaulē
- Civilās aizsardzības struktūra (Eiropā, Latvijā), tiesiskais regulējums
- Valsts, pašvaldību, juridisko un fizisko personu uzdevumi, tiesības un pienākumi
- Paaugstinātas bīstamības objekti, to īpašnieku pienākumi un tiesības
- Pašvaldību civilās aizsardzības komisijas
- Civilās aizsardzības pasākumu plānošana
- Apdraudējuma riska novērtēšana
- Bīstamu vielu klasifikācija, glabāšana un pārvadāšana
- Starptautiskās palīdzības līgšana un sniegšana
- Individuālie aizsardzības līdzekļi
- Īpašie tiesiskie režīmi
- Pirmās palīdzības sniegšana

Civilās aizsardzības jēdziens

«civilā aizsardzība» nozīmē dažu vai visu tālākminēto humanitāro uzdevumu veikšanu, kuri paredzēti, lai aizsargātu civiliedzīvotājus pret briesmām un palīdzētu viņiem atgūties **no karadarbības vai citu nelaimju tiešajām sekām** un arī lai nodrošinātu nepieciešamos apstākļus izdzīvošanai

EVAKUĒŠANA BRĪDINĀŠANA MEDICĪNISKIE PAKALPOJUMI

PĀRTIKAS NODROŠINĀŠANA UGUNSDZĒSĪBAS DARBI

GLĀBŠANA

KRITUŠO AIZVĀKŠANA

PATVERTŅU IZVEIDOŠANA

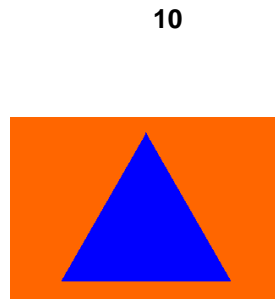
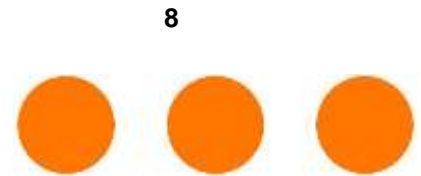
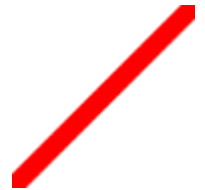
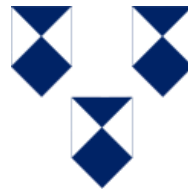
APTUMŠOŠANAS NODROŠINĀŠANA UZLIDOJUMU GADĪJUMOS

Civilās aizsardzības un palīdzības organizācijas pasaulē

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

4

Civilā aizsardzības organizāciju darbība pasaulē

- **Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO) –**
(United Nations (UN))
- Sastāvā vairāk nekā 190 valstis

Darbības mērķis:

- Nodrošināt starptautisko mieru, drošību
- Veicināt valstu miermīlīgas attiecības
- Īstenot starptautisko sadarbību

Apvienoto Nāciju Organizācija

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

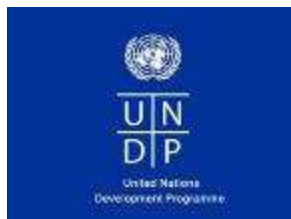
Specializētās aģentūras:

Saistītās organizācijas:

Programmas un fondi:

ANO Attīstības programma

- ANO Attīstības programma (*United Nations Development Programme (UNDP)*)
- Programmas galvenās darbības jomas ir ilgtspējīga attīstība, demokrātiska valsts iekārta, miera veidošana, izturība pret katastrofām un klimata pārmaiņām
- Aptuvenais gada budžets –
5 000 000 000 \$
- Darbojas aptuveni 170 valstīs un teritorijās

ANO Pasaules pārtikas programma

- **Pasaules pārtikas programma**
(World Food Programme (WFP))

- Vadošā organizācija pasaulē,
kas cīnās ar badu
- Palīdz aptuveni 80 miljoniem cilvēku gadā
- Darbojas aptuveni 80 valstīs
- Katru dienu tiek izmantoti 20 kuģi, 70 lidmašīnas, 5000 automašīnas pārtikas piegādēm
- Gadā izdala aptuveni 12.6 miljardus porciju, kur vienas porcijas izmaksas ir aptuveni 0.31 \$

ANO Bērnu fonds

- **ANO Bērnu aģentūra**
(United Nations International Children's Fund (UNICEF))

- Organizācijas mērķis ir sniegt dažāda veida palīdzību gan bērniem, gan mātēm
- darbojas 190 valstīs un teritorijās
- aptuvenais gada budžets – 5 miljardi \$

ANO Bēgļu aģentūra

- *The UN Refugee Agency*

Mērķis: nodrošināt starptautisko aizsardzību bēgļiem un rast ilgtermiņa risinājumu bēgļu problēmām

- 9700 darbinieki (starptautiskā un valsts līmenī)
- darbojas 126 valstīs
- palīdzējuši vairāk kā 50 miljoniem bēgļu
- budžets 2017.gadā – 7 092 015 471 \$

ANO Humānās palīdzības koordinācijas birojs

- **Humānās palīdzības koordinācijas birojs**
*(United Nations Office for the Coordination of
Humanitarian Affairs (OCHA))*

OCHA

United Nations Office
for the Coordination of
Humanitarian Affairs

- Darbojās, lai nodrošinātu labāku sagatavošanos dabas katastrofām un citām ārkārtas situācijām, kā arī sekmētu ātru un saskaņotu rīcību ārkārtas situācijām.

Civilā aizsardzība NATO

- **Ziemeļatlantijas līgums** (1949.gada 4.aprīlī Vašingtonā)
- Kopā 14.panti

Civilās aizsardzības piecas lomas:

- Civilā sektora atbalsts militārajam 5.panta operācijās
- Civilā sektora atbalsts militārajam ne 5.panta krīžu reaģēšanas operācijām
- Atbalstīt valsts institūcijas katastrofu gadījumā
- Atbalstīt valsts institūcijas seku likvidēšanā, kad tiek izmantoti masu iznīcināšanas ieroči (WMD)
- Sadarbība ar partneriem

Civilā aizsardzība NATO

1. Civil Emergency Planning Committee (CEPC)

- Vecāko amatpersonu politisko jautājumu un padomdevēju institūcija Ziemeļatlantijas Padomei par civilo ārkārtas situāciju plānošanu un katastrofu novēršanas, seku mazināšanas jomā.
- Atbild par politikas virzību un koordināciju ar Plānošanas Padomi un komitejām/darba grupām. Saistībā ar civil-militāro sadarbību

2. Civilās aizsardzības grupa (CPG)

- Apvienotā veselības, lauksaimniecības un pārtikas darba grupa (JHAFG)
- Industriālā darba grupa (IRCSCG)
- Iekšzemes transporta darba grupa (TG IST)

Civilās aizsardzības mehānisms Eiropā

- 2001: ES padomes lēmums, par **Mehānisma izveidošanu** (gatavība un reaģēšana)
- 2007: Pārstrādāts lēmums par Mehānismu un finanšu instrumentu (iekļauti preventīvie pasākumi un transports)
- 2007: Lisabonas līgums (CA savs pants)
- 2010: Paziņojums (idejas par nākotni)
- 2012: Jauna likumdošana (kā tur nokļūt)
- 2013: EP un EP lēmums Nr.1313/2013/ES

Civilās aizsardzības mehānismā iesaistīti:

28 ES dalībvalstis

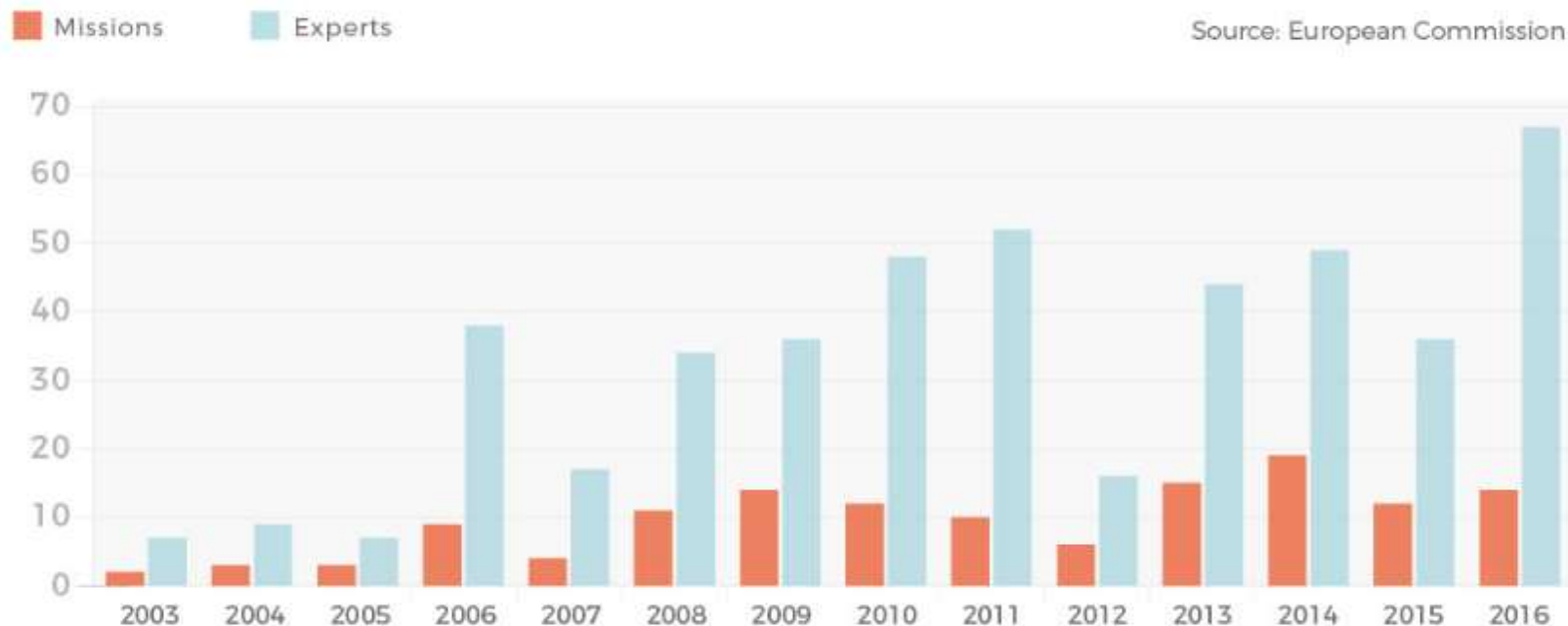
- + Norvēģija, Islande, Lihtenšteina
- + Turcija
- + Maķedonija, Melnkalne, Serbija,
- + Albānija, Kosova (UNSCR 1244), B&H

Civilās aizsardzības mehānisma aktivizēšana

Number of missions and experts deployed

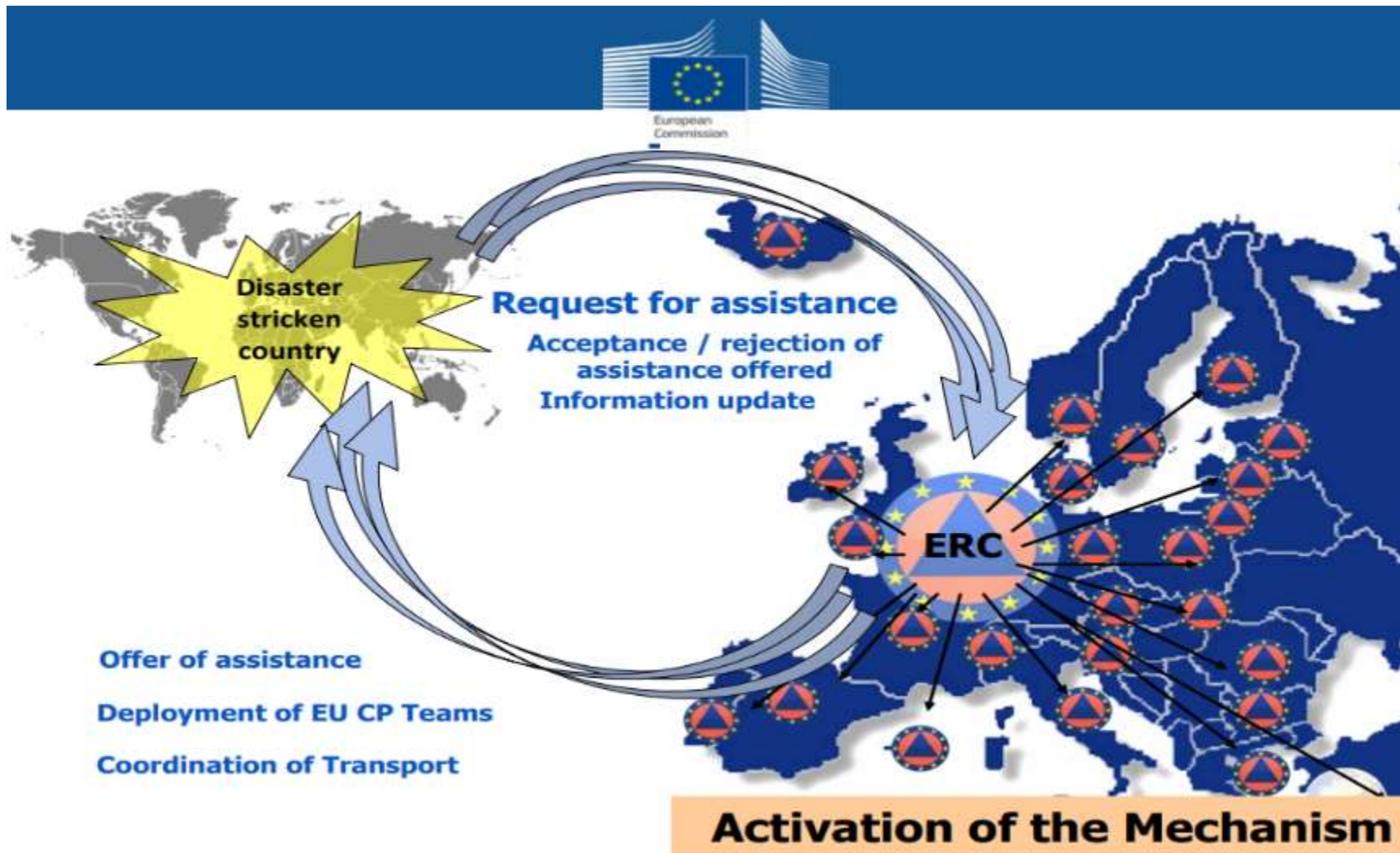
Civilās aizsardzības mehānisms Eiropā

ERCC (Emergency Response Coordination Centre)
– Ārkārtējo situāciju reaģēšanas un koordinācijas centrs

CECIS (Common Emergency Communication and Information System) – Vienota ārkārtējo situāciju komunikācijas un informācijas sistēma

Civilās aizsardzības mehānisma Eiropā darbība

ERCC

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

CECIS

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

CECIS - MIC civpro 1 - Microsoft Internet Explorer

CECIS

New emergency screen

Select New Search

MIC Civpro 1

Home

Emergencies

Resources

CECIS Logbooks

Administrative

Exit

Contact Administrator

Council Decision

CECIS Manuals

CECIS e-Learning

MIC Daily

Local: 10:06:36

UTC: 09:06:36

Databases

IFS

Send to :

Countries * [dropdown]

Classes : Civil Protection
Marine Pollution

Type of Communication * [dropdown]

Emergency Information :

Cause of event * [dropdown]

Type of event * [text]

Other type : [text]

Name of emergency * [text]

Date & time of occurrence * [calendar] UTC

Short description * [text area]

1000 characters remaining

Inside participating countries Outside participating countries

Country * [dropdown] [dropdown]

Submit Detailed

CECIS - MIC civpro 1 - Operational Mode

Local intranet

CECIS

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Information

**CECIS: Common
Emergency Communication
and Information System**

ECHO/ERC Portal

**Website:
www.europa.eu/echo**

ECHO Daily Flash

European Commission | Humanitarian Aid and Civil Protection

ECHO DAILY FLASH

21/01/2013

1. International

Mozambique - Floods (UN, OCHA, AFP, IRIN, Local Media)

- Continuous heavy rainfall in Mozambique over the past 30 days has caused flooding in 10 districts across the country. As of 21 January 6 people had died and at least 78,000 were affected, mostly in the central-eastern province of Manica, the southern province of Gaza and around the capital Maputo. Around 3,000 houses have been damaged, as well as roads, drainage and power infrastructure. At least 5,000 people are reported displaced and housed in shelters, mostly around Maputo.
- On 21 January the government declared an institutional red alert in the central and southern regions; 20 rivers in the Save and Limpopo basins flow above critical level. According to Disaster Management Officials quoted in the media, 50,000 people in the Chivele district in Gaza are at risk of flooding and evacuations have started in the area.

ECHO Crisis Reports

European Commission | Humanitarian Aid and Civil Protection

Central African Republic crisis ECHO CRISIS REPORT

NETREP N°3

1. Map

CENTRAL AFRICAN REPUBLIC MAP

2. ECHO Recommendations / action

Strengthen humanitarian coordination, leadership and decision-making.

Civilās aizsardzības sistēmas moduļi

Civilās aizsardzības sistēmā darbojas 18 moduļi

- Sastāv no mobiliem/kustīgiem resursiem
- Spējīgi strādāt neatkarīgi, kā arī kopā ar citiem moduļiem
- Veidoti vienas vai vairāku Mehānisma dalībvalstu ietvaros
- **Ir pašnodrošināti**, spēj sadarboties ar citiem moduļiem
- Ir apmācīti, apgādāti, darbojas saskaņā ar **starptautiskajām vadlīnijām**

Civilās aizsardzības sistēmas moduļa piemērs

FFFH (Aerial forest firefighting module using helicopters – Ugunsdzēsības modulis meža ugunsgrēku dzēšanai, izmantojot helikopterus)

Uzdevumi	Piedalīties lielu meža ugunsgrēku un veģetācijas ugunsgrēku dzēšanā, dzēšot ugunsgrēku no gaisa
Iespējas	Trīs helikopteri, katrs spēj uzņemt 1 000 litru ūdens. Spēj veikt pastāvīgas operācijas.
Galvenie komponenti	Trīs helikopteri ar apkalpi, lai nodrošinātu, ka vismaz divi helikopteri vienmēr ir darba kārtībā. Tehniskais personāls. 4 ūdens tvertnes un 3 dzēšanas aparāti. 1 apkopes komplekts. 1 rezerves daļu komplekts. 2 glābšanas grozi. Sakaru iekārtas
Mobilizācija	Spēj izbraukt ne vairāk kā 3 stundu laikā pēc tam, kad piedāvājums apstiprināts.

Civilās aizsardzības moduļi Latvijā

- Latvijas-Lietuvas modulis – tehniskā atbalsta komanda
- Latvijas-Lietuvas-Igaunijas modulis - lieljaudas sūkņēšanas

	Daudzums			
	EST	LV	LT	Kopā
Personāls	25	20	25	70
Pumpis CD225M ar piekabi	1			1
Pumpis CD160M ar piekabi		1	1	2
8800 m spiedvadu 150 mm (20 m)	220	110	110	440
150 mm sūcvadi (2.5 m)	6	3	3	12
ATV 6x6		1	1	2
Mazais spiedvadu konteiners	16	8	8	32
Konteiners aprīkojuma transportēšanai	1	1	1	3

Civilās aizsardzības sistēmas apmācības programma

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

May 2017

Union Civil Protection Mechanism Training Programme - course overview 15th cycle

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31									
January	Mo 1	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo 2	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su 3	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We									
February	Th	Fr	Sa	Su	Mo 6	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo 8	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo 9	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We					
March	Th	Fr	Sa	Su	Mo 10	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo 11	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo 13	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa		
April	Su	Mo 14	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo 15	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo 16	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo 18			
May	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo 19	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo 20	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo 21	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo 22	Tu	We	Th	Fr	Sa	Su	Mo	Tu	We	Th		

CMI	Union Civil Protection Mechanism Introduction Course	CND	Course on Negotiation and Decision-Making		Introductory courses		Further training
TEC	Technical Experts Course	AMC	Assessment Mission Course		Operational courses		
TEC MI	Technical Experts Course for Maritime Incidents	SMC	Staff Management Course		Management courses		
MBC	Modules Basic Course	HLC	High Level Coordination Course				
OPM	Operational Management Course	SME	Seminar for Mechanism Experts				
SEC	Security Course						

Civilās aizsardzības tiesiskais regulējums

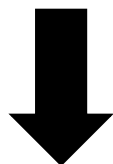
- Latvijā tiesiskais regulējums tiek noteikts ar normatīvo aktu palīdzību.
- Normatīvo aktu hierarhija:
  - Satversme;
  - Likumi;
  - Ministru kabineta noteikumi;
  - pašvaldību saistošie noteikumi.
- Normatīvo aktu hierarhijai un ir noteikta savstarpējās pakļautības sistēma.

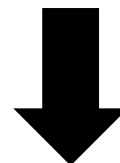
Normatīvo aktu pakļautības sistēmas skaidrojums

1. Satversme nosaka cilvēka pamattiesības

2. Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likums (CAKPL) nosaka rīcību katastrofas un katastrofas draudu gadījumā.

3. Tiek izdoti MK noteikumi, lai nodrošinātu civilās aizsardzības sistēmas darbību.

Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums

- Stājās spēkā 2016.gada 1.oktorbrī.

Mērķis: pēc iespējas pilnīgāk nodrošinātu cilvēku, vides un īpašuma drošību un aizsardzību katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā.

Noteiktas prasības par:

1. Civilās aizsardzības sistēmu un tās uzdevumiem
2. Katastrofu, riska novērtēšanu, pārvaldīšanu
3. Subjektu pienākumiem, uzdevumiem, tiesībām
4. Civilās aizsardzības plānošanu
5. Starptautiskās palīdzības pieprasīšanu un sniegšanu

Civilās aizsardzības sistēma

- **Nacionālās drošības sistēmas** sastāvdaļa, kuru veido valsts un pašvaldību institūcijas, juridiskās un fiziskās personas, kam ir likumā noteiktas tiesības, uzdevumi un atbildība civilās aizsardzības jomā.
- **Nacionālā drošības sistēma** - valsts varu un pārvaldi realizējošās institūcijas un Latvijas pilsoņi, kam likums deleģē pienākumus un tiesības nacionālās drošības jomā noteiktas kompetences ietvaros.

(Nacionālās drošības likums)

Ministru kabinets

Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumi

1. Nodrošināt cilvēku, vides un īpašuma drošību.
2. Pēc iespējas nodrošināt sabiedrībai minimāli nepieciešamās pamatvajadzības katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā.
3. Savlaicīgi prognozēt katastrofas draudus.
4. Plānot un savlaicīgi veikt preventīvos pasākumus.
5. Sniegt palīdzību katastrofā cietušajiem un mazināt kaitējumu, ko katastrofa radījusi vai var radīt cilvēkiem, videi un īpašumam.
6. Plānot un veikt atjaunošanas pasākumus.
7. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniegt un saņemt starptautisko palīdzību.
8. Atbalstīt valsts aizsardzības sistēmu, ja noticis militārs iebrukums, vai sācies karš.

Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumi

1. Nodrošināt cilvēku, vides un īpašuma drošību.
2. Pēc iespējas nodrošināt sabiedrībai minimāli nepieciešamās pamatvajadzības katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā.

Agrīnā brīdināšanas sistēma

RADIO						
Latvijas radio (LR1, LR2, LR3, LR4 un LR5)	Radio SWH	Radio Skonto	Latvijas Kristīgais Radio	Saldus radio	MG Latgolas bolss	Kurzemes radio
TV						
Latvijas televīzija (LTV1 un LTV7)		PBK (Pirmais Baltijas kanāls)	Vidusdaugavas TV	Latgales reģionālā televīzija	DAUTKOM TV	
BNS (ziņu aģentūra)						

Trauksmes sirēnas

Agrīnā brīdināšana

Starpresoru vienošanās par VUGD un VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” sadarbību hidrometeoroloģiskās informācijas sniegšanā un izmantošanā

ZAĻŠ	Brīdinājumi par nozīmīgām laika parādībām pašreiz nav spēkā
DZELTANS	Laika apstākļi ir pasliktināti. Prognozētā laika apstākļu parādība nav bīstama, taču, ja jūs plānojat aktivitātes, kuras var ietekmēt meteoroloģiskie apstākļi, esiet uzmanīgi. Esiet informēts par gaidāmajām laika apstākļu izmaiņām, un lieki nepakļaujiet sevi riskam!
ORANŽS	Laika apstākļi kļūst bīstami. Tiek prognozētas laika parādības, kas dotajā reģionā tiek novērotas salīdzinoši reti. Var tikt radīti postījumi un zaudējumi. Esiet modrs un interesējieties par gaidāmajiem laika apstākļiem. Esiet zinošs par riskiem, kas varētu būt neizbēgami. Sekojiet līdzi informācijai, ko sniedz atbildīgās institūcijas (piemēram, glābšanas dienests vai pašvaldības)!
SARKANS	Laika apstākļi ir ļoti bīstami. Tiek prognozēta ļoti intensīva laika parādība. Ļoti iespējami ievērojami postījumi plašās teritorijās, kā arī nelaimes gadījumi, kas apdraud dzīvības. Regulāri interesējaties un detalizēti iepazīstieties ar gaidāmajām laika apstākļu izmaiņām. Jebkuros apstākļos sekojiet līdzi informācijai un norādījumiem, ko sniedz atbildīgās institūcijas, esiet gatavs ārkārtas pasākumiem!

Valsts materiālās rezerves (VMR)

- **Valsts materiālo rezervju likums** (stājies spēkā 2008.gada 1.janvārī)
  - civilās aizsardzības sistēmas ietvaros veidot un uzglabāt valsts materiālās rezerves, lai tās izmantotu valsts apdraudējuma gadījumā.
- VMR - izveidotais materiālo un finanšu resursu kopums, kuru izmanto katastrofu pārvaldīšanā iesaistītās institūcijas, ja to rīcībā esošie resursi ir nepietiekami reaģēšanas pasākumu veikšanai.
- Finansē no valsts budžeta, VMR realizācijas un ziedojumiem.
- 2019.gada 1.janvārī spēkā stājies jaunais «Valsts materiālo rezervju likums»

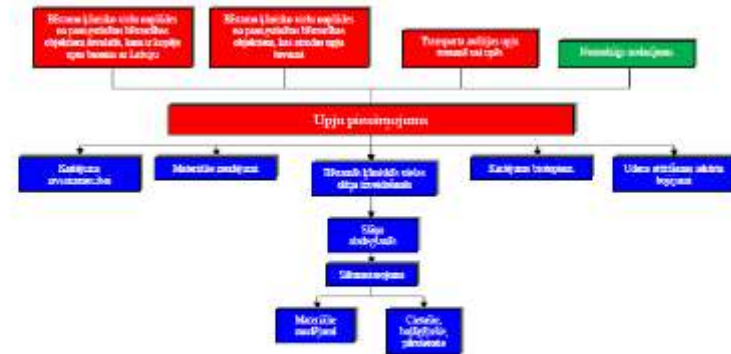

Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumi

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

3. Savlaicīgi prognozēt katastrofas draudus.

Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumi

4. Plānot un savlaicīgi veikt preventīvos pasākumus.

- Apmācība
- Informēšana
- Riska novērtēšana
- Tehnoloģiju uzlabošana
- Rīcības plānu izstrāde
- Praktiskās mācības
- .....

Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumi

5. Sniegt palīdzību katastrofā cietušajiem un mazināt kaitējumu, ko katastrofa radījusi vai var radīt cilvēkiem, videi un īpašumam.

Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumi

6. Plānot un veikt atjaunošanas pasākumus.

Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumi

6. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniegt un saņemt starptautisko palīdzību.

Valsts CA kontaktpunkts

Atbildīgā ministrija
iesniedz informāciju
KVP

MK pieņem
lēmumu norādot
veidu apjomu un
provizoriskās
izmaksas

KVP sagatavo
priekšlikumu MK
par humānās
palīdzības
saņemšanu

Civilās aizsardzības sistēmas uzdevumi

8. Atbalstīt valsts aizsardzības sistēmu, ja noticis militārs iebrukums, vai sācies karš.
- Kara vai tā pieteikšanas gadījumā par nacionālo drošību un valsts aizsardzību atbildīgajām amatpersonām nav tiesību atteikties aizsargāt valsti un sabiedrību.
  - Ministru kabinets atbild par valsts apdraudējuma pārvarēšanu un tā seku likvidēšanu.

(Nacionālās drošības likums)

Pieņem lēmumus
Koordinē un konsulē
Sniedz atbalstu
Infrastrukturā

Ministru prezidents

Ministrijas un valsts iestādes

Krīzes vadības padome
Krīzes vadības padomes sekretariāts
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
Civilās aizsardzības operatīvās vadības centrs

Valsts lūmenis

Pašvaldību lūmenis

Pašvaldība
Sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta teritoriālās struktūrvienības

Ministriju padotībā esošās iestādes

Komersanti

Nevalstiskās organizācijas

Notikuma vieta

Reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītājs

Operatīvie dienesti

Nacionālie bruņotie spēki

Nevalstiskās organizācijas

Fiziskas un juridiskas personas

MK uzdevumi civilās aizsardzības jomā

1. Lemt par finansējumu (budžets)
2. Noteikt civilās aizsardzības komisijas izveidošanas kārtību.
3. Reglamentēt paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas, noteikšanas, kārtību un apstiprināt paaugstinātas bīstamības objektu sarakstu.
4. Noteikt kārtību kāda iesaista juridiskās vai fiziskās personas rīcībā esošos resursus reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumos.

MK uzdevumi civilās aizsardzības jomā

5. Noteikt kārtību, kādā kompensējami izdevumi un zaudējumi, kompensācijas apmēra aprēķināšanas kārtība.
6. Noteikt valsts civilās aizsardzības kontaktpunkta izveidošanas kārtību, uzdevumus un tiesības, kā arī kārtību, kādā tas sadarbojas ar ERCC, Eiroatlantijas katastrofu reaģēšanas un koordinēšanas centru (EADRCC) un citām starptautiskajām organizācijām un ārvalstīm.
7. Noteikt valsts agrīnās brīdināšanas sistēmas izveidošanas, darbības un finansēšanas kārtību.

Ministriju uzdevumi

- Katra ministrija atbild par savu nozari.
- Piemēram:
  - Vides aizsardzības un reģionu attīstības ministrija (VARAM) – atbild par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem
  - Zemkopības ministrija - dzīvnieku masveida saslimšanas uzliesmojuma likvidēšana
  - Iekšlietu ministrija - civilās aizsardzības sistēmas attīstība

VUGD uzdevumi un tiesības

Noteiktas CAKP likuma 10.pantā:

1. Vadīt, koordinēt un kontrolēt civilās aizsardzības sistēmas darbību.
2. Izskatīt un saskaņot objektu un paaugstinātas bīstamības objektu civilās aizsardzības plānu projektus.
3. Izveidot un uzturēt savā rīcībā esošo, kā arī juridisko un fizisko personu īpašumā vai valdījumā esošo ugunsdzēsības un glābšanas darbos izmantojamo resursu sarakstu.
4. Veikt civilās aizsardzības prasību ievērošanas pārbaudes.
5. Plānot un organizēt sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisiju apmācību.
6. Norīkot VUGD amatpersonu darbam sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijā. Šī amatpersona ir attiecīgās komisijas priekšsēdētāja vietnieks.

Pašvaldības domes uzdevumi

1. Nodrošināt pašvaldības institūcijas ar tām civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas jomā noteikto uzdevumu izpildei nepieciešamo finansējumu.
2. Apstiprināt sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas nolikumu un sastāvu.
3. Apstiprināt sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plānu.
4. Pēc katastrofas pārvaldīšanas subjekta pieprasījuma sniegt informāciju par pašvaldības domes un pašvaldības institūciju rīcībā esošajiem resursiem, kas izmantojami katastrofas pārvaldīšanai.

Pašvaldības domes uzdevumi

5. Nodrošināt iedzīvotāju evakuāciju no katastrofas apdraudētajām vai skartajām teritorijām, kā arī šo iedzīvotāju uzskaiti, pagaidu izmitināšanu, ēdināšanu un sociālo aprūpi.
6. Savu iespēju robežās nodrošināt katastrofas pārvaldīšanā iesaistītajām valsts un pašvaldības institūciju amatpersonām, juridiskajām un fiziskajām personām piemērotus darba un sadzīves apstākļus.
7. Piedalīties civilās aizsardzības mācībās un organizēt pašvaldības civilās aizsardzības mācības.

Juridisko un fizisko personu pienākumi

1. Atbilstoši CAKP likumam un citiem normatīvajiem aktiem nodrošināt savā īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esoša īpašuma uzturēšanu un ekspluatēšanu tā, lai neradītu kaitējumu cilvēku, vides un īpašuma drošībai.
2. Nekavējoties ziņot attiecīgajām valsts vai pašvaldību institūcijām par katastrofu vai katastrofas draudiem.
3. Katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā rīkoties saskaņā ar atbildīgo valsts vai pašvaldību institūciju sniegto informāciju un šo institūciju amatpersonu norādījumiem.
4. Nodrošināt valsts civilās aizsardzības plānā un sadarbības teritoriju civilās aizsardzības plānos juridiskajai personai noteikto pasākumu precīzu un savlaicīgu izpildi.

Juridisko un fizisko personu tiesības

1. Saņemt agrīno brīdināšanu un ieteikumus rīcībai katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā.
2. Katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā saņemt palīdzību no valsts un pašvaldību institūcijām.

Paaugstinātas bīstamības objekti (PBO)

- **PBO** - ēkas vai inženierbūves, kuras tiek izmantotas saimnieciskā vai citā veidā, kas saistīts ar enerģijas ražošanu un uzkrāšanu, elektromagnētisko starojumu, ugunsnedrošu, sprādzienbīstamu, bīstamu ķīmisku vielu un maisījumu, bīstamo atkritumu, augu karantīnas organismu, bioloģiski aktīvu un radioaktīvu vielu, kodolmateriālu un to atkritumu pārstrādi, apstrādi, ražošanu, lietošanu, uzglabāšanu un transportēšanu.

Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts

1. Nr. p.k.	2. Objekta nosaukums	3. Objekta adrese, tālrunis	4. Objekta juridiskā adrese, tālrunis	5. Darbības raksturojums	6. <u>Klasifi- cējošais</u> kritērijs	7. Bīstamās vielas daudzums (tonnās)
A kategorija						
4.	Valsts SIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” Salaspils kodolreaktors	Miera iela 31, Salaspils, Salaspils novads	Maskavas iela 165, Rīga, 67032600	Radioaktīvo avotu un atkritumu apstrāde; radioaktīvo avotu, radioaktīvo atkritumu un konteineru glabāšana	2.1.2.	–
B kategorija						
5.	SIA „AGA”	Putnu iela 2, Zaķumuiža, Ropažu novads, 67023900	Katrīnas iela 5, Rīga, 67023900	Gāzu balonu uzpildes stacija	2.2.1.	Sašķīdriņātās gaisa, naftas un citas gāzes līdz 485, balonos līdz 35,79
C kategorija						
9.	SIA „Neste Latvija” degvielas uzpildes stacija „Brīvības”	Brīvības gatve 253, Rīga	Bauskas iela 58a, Rīga, 66013355	Degvielas uzpildes stacija	2.3.1.	Naftas produkti līdz 70,515

PBO valdītāju pienākumi

1. PBO drošumu, kā arī uzturēšanu un ekspluatēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām un tā, lai neradītu draudus cilvēku, vides un īpašuma drošībai.
2. Nodrošināt, lai PBO varētu tikt, veikta civilās aizsardzības prasību ievērošanas pārbaude.
3. Nodrošināt civilās aizsardzības pasākumu plānošanu un īstenošanu.
4. Nodarbināto iepazīstināšanu ar PBO civilās aizsardzības plānu, kā arī tā kopijas uzglabāšanu objektā un šā plāna ievērošanas kontroli.
5. Nodarbināto apmācību civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas jomā.

Sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisijas

1.	2.	3.
Nr. p.k.	Sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas nosaukums	Sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijā esošās pašvaldības
1.	Rīgas sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija	Rīgas pilsēta
2.	Jūrmalas sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija	Jūrmalas pilsēta
3.	Olaines sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija	Mārupes novads, Olaines novads un Babītes novads
4.	Salaspils sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija	Salaspils novads un Stopiņu novads,
5.	Baldones sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija	Ķekavas novads un Baldones novads
.....		
36.	Kuldīgas sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija	Kuldīgas novads, Skrundas novads un Alsungas novads

Sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisijas

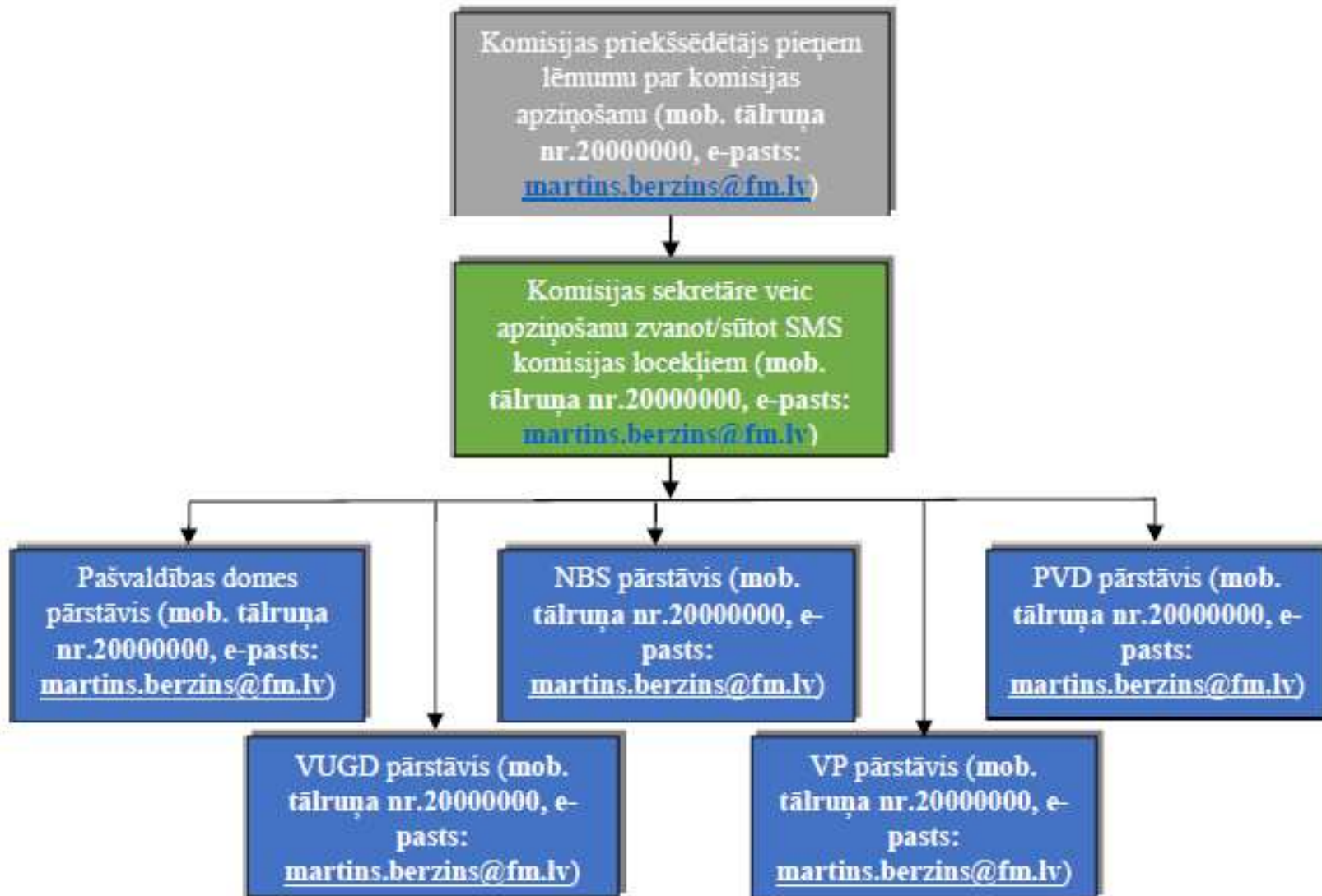
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas apziņošana

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Civilās aizsardzības pasākumu plānošana

- Latvijā kā civilās aizsardzības pasākumu plānošana – civilās aizsardzības plānu (CAP) izstrāde.
- Valsts civilās aizsardzības plāns (VCAP)
- Pašvaldību un sadarbības teritoriju civilās aizsardzības plāns (STCAP)
- Paaugstinātas bīstamības objektu civilās aizsardzības plāns
- Objektu civilās aizsardzības plāns (OCAP) (kritiskā infrastruktūra)
- Ārpusobjekta civilās aizsardzības plāns (ĀCAP) (MK noteikumi Nr.131)
- Ņemot vērā MK noteikumu Nr.131 kritēriju izstrādā:
  - Drošības pārskatu
  - Rūpniecisko avāriju novēršanas programmu

Valsts civilās aizsardzības plāns

- Izstrādā VUGD sadarbojoties ar citām institūcijām.
- VUGD izstrādā riska novērtēšanas metodoloģiju.
- Pēc CAKPL stāšanās spēkā, jaunais VCAP vēl nav izstrādāts.
- VCAP iekļautā riska novērtēšana, apdraudējumi iekļaujami citu CAP izstrādē.
- Iekšlietu ministrija katru gadu izvērtē VCAP un līdz 1.maijam iesniedz Ministru kabinetam informatīvo ziņojumu, un ja nepieciešams sagatavo VCAP grozījumu projektu.

Reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītāji

Nr. p.k.	Apdraudējums vai veicamā pasākuma nosaukums	Institūcija, kuras amatpersona ir reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītājs
1.	Ugunsgrēku dzēšana, izņemot mežus	Valsts ugunsdzēsība un glābšanas dienests
2.	Ugunsgrēku dzēšana mežos	Valsts meža dienests
3.	Glābšanas darbi (izņemot jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai)	Valsts ugunsdzēsība un glābšanas dienests
4.	Glābšanas darbi jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai	NBS Krasta apsardzes dienests
5.	Epizootija	Pārtikas un veterinārais dienests
6.	Epidēmija	Slimību profilakses un kontroles centrs
7.	Epifitotija	Valsts augu aizsardzības dienests
8.	Bīstamo ķīmisko vielu noplūde (izņemot jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai)	Valsts ugunsdzēsība un glābšanas dienests
9.	Bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu noplūde jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai	Nacionālo bruņoto spēku Krasta apsardzes dienests
10.	Bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu piesārņojums jūras krastā	Valsts vides dienests

Apziņošanas kārtība

Pašvaldības sadarbības teritorijas CAP

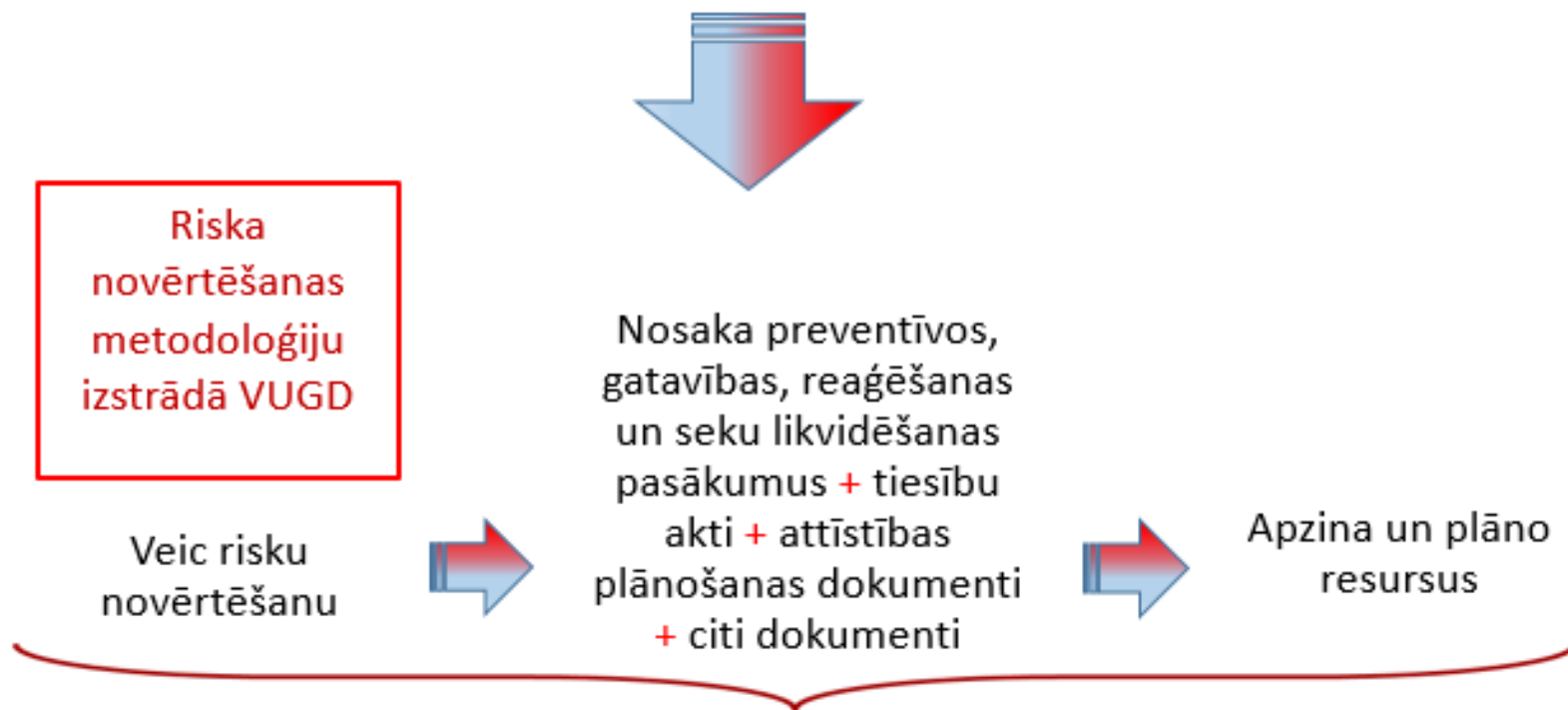
- Izmantojot VCAP norādīto informāciju, STCAP iekļauj pašvaldības teritorijās iespējamos riskus.
- Ņemot vērā iespējamus apdraudējumus, attiecīgo risku mazināšanai paredz un izstrādā preventīvos, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus atkarībā no pašvaldībai pieejamiem resursiem un iespējām.

Pašvaldības sadarbības teritorijas CAP

Ministrijas un pašvaldības īsteno katastrofu pārvaldīšanas koordinēšanu attiecīgajiem apdraudējumiem, **sadarbībā** ar ministrijām, valsts un pašvaldību institūcijām

Katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas uzdevumi

Katastrofas pārvaldīšana

Riska nosaukums

Nr. p.k.	Pasākuma nosaukums	Izpildes termiņš	Lēmuma pieņēmējs	Par izpildi atbildīgā institūcija	Izpildītāji	Pasākuma apzīmējums (trigrafs)* saskaņā ar NATO krīžu reaģēšanas sistēmas rokasgrāmatu
1. Preventīvie un gatavības pasākumi						
1.1.						
2. Reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi						
2.1.						

Piezīme. * Aili aizpilda tikai pasākumiem, kas ir attiecināmi uz NATO krīžu reaģēšanas sistēmu.

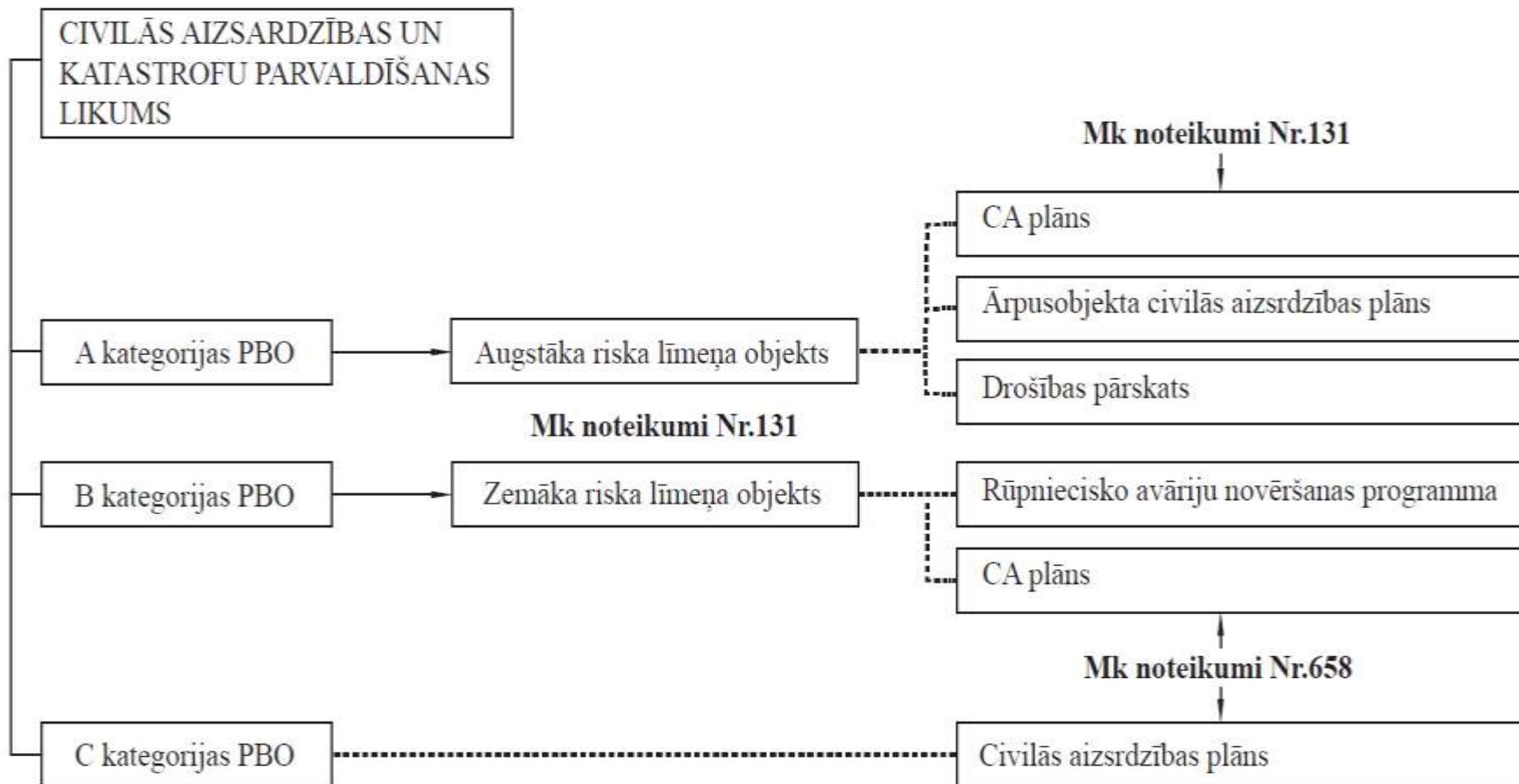

Paaugstinātas bīstamības objekta CAP

- Nepieciešams norādīt objekta raksturojumu, norādot tehnoloģiskos procesus, informāciju par inženiertehniskām sistēmām.
- PBO CAP norāda informāciju par atbildīgajiem un viņu pienākumiem civilās aizsardzības jomā.
- Katastrofas var izcelties ļoti strauji, lai to risku mazinātu, nepieciešama objektā esošo personu pienācīga rīcība, jo viņi labāk pārzina objektu un tajā notiekošos procesus un bīstamību, ko tas var radīt.
- Svarīgi ir nekavējoši rīkoties, ja rodas kāda avārijas situācija vai to draudi.
- Pašvaldībā esoša PBO CAP jābūt ievietotam pašvaldības mājaslapā.

Civilās aizsardzības saistītās dokumentācijas izstrāde

Objekti

Objekts ir ēka vai inženierbūve vai ēkas vai inženierbūves daļa, kas saistīta ar noteiktu zemesgabalu.

Objekta īpašnieks vai tiesiskais valdītājs nodrošina:

- objekta drošumu;
- ekspluatēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- lai objektā varētu veikt civilās aizsardzības prasību ievērošanas pārbaudi.

Kritiskās infrastruktūras objekti

Kritiskā infrastruktūrā (A, B, C kategorijās) ietilpst:

- Objekti, sistēmas vai to daļas, kuras ir būtiskas svarīgu sabiedrības funkciju nodrošināšanai:
  - Cilvēku veselības aizsardzībai;
  - Drošībai (NBS, MK, Saeima, Ministrijas u.c.);
  - Ekonomiskās vai sociālās labklājības nodrošināšanai (LB, LCB, HES u.c.), ja to iznīcināšana vai darbības traucējumi būtiski ietekmētu valsts funkciju īstenošanu
- Izstrādā un saskaņo objekta civilās aizsardzības plānu, ja objekts ir iekļauts kritiskās infrastruktūras kopumā un tajā var atrasties vairāk par 100 cilvēkiem.

Kritiskās infrastruktūras objekti

- Apzināšanas un drošības pasākumu plānošanas un īstenošanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2010.gada 1.jūnija noteikumi Nr.496 **“Kritiskās infrastruktūras, tajā skaitā Eiropas kritiskās infrastruktūras, apzināšanas un drošības pasākumu plānošanas un īstenošanas kārtība”**
- Nacionālās drošības starpinstitūciju komisija
- Kritiskās infrastruktūras objektu kopums ir konfidenciāls

Apdraudējuma riska novērtēšana

- Katastrofu iedalījumu pēc to radītā postījumu apjoma, cēloņiem un radītā postījumu apjoma.
- Risku identificēšanu, analīze un izvērtēšana.
- Pēc katastrofu cēloņiem tiek izšķirtas dabas un cilvēku izraisītās jeb antropogēnās katastrofas.

Apdraudējuma riska novērtēšana

Dabas katastrofas:

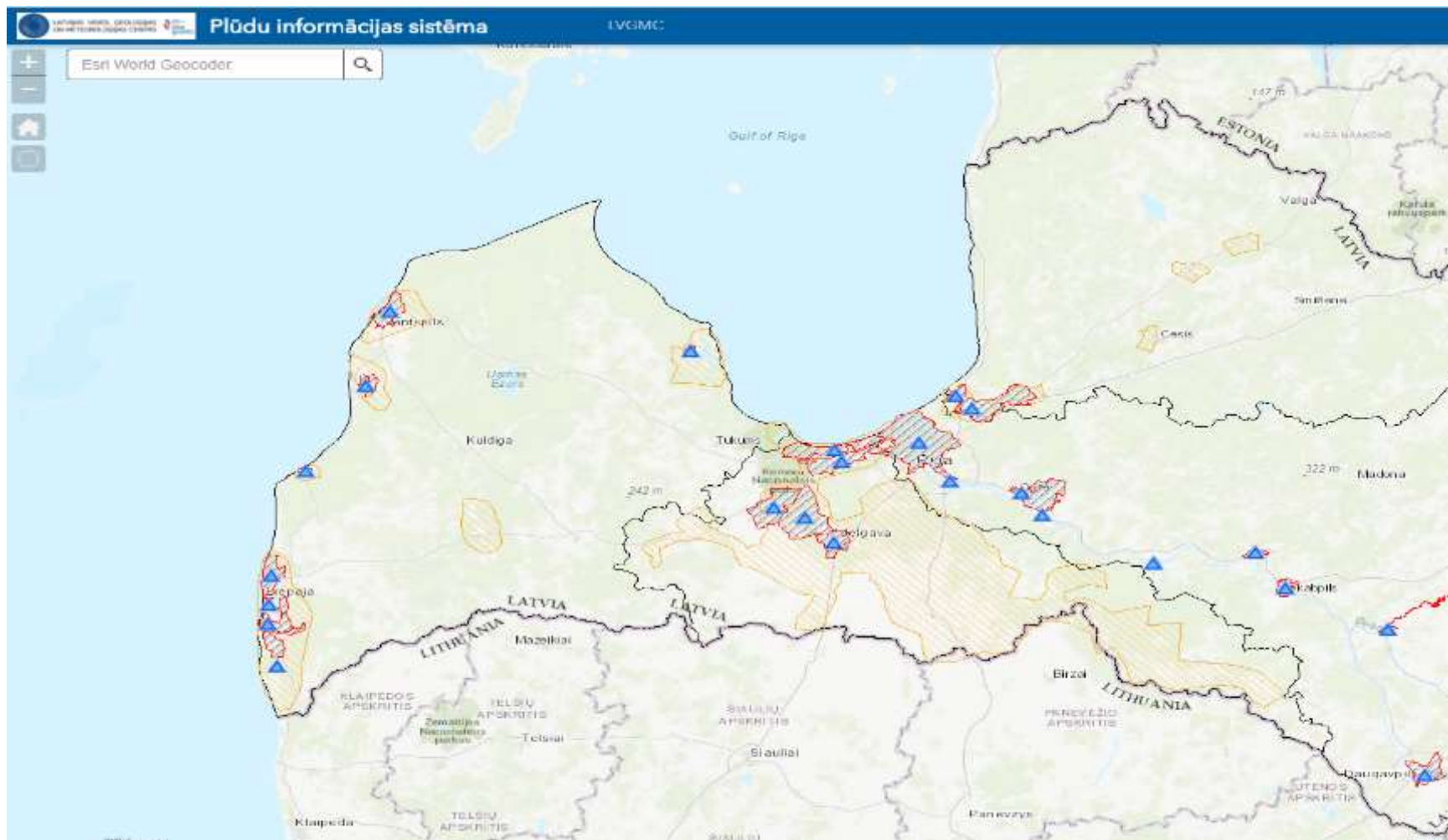
- ģeofiziskās — zemestrīces, zemes nogrāvumi,
- hidroloģiskās — pali, plūdi, ledus sastrēgumi,
- meteoroloģiskās — lietusgāzes, krusa, sniega sanesumi, vētras, viesuļi,
- klimatoloģiskās — stiprs sals vai karstums, apledojums, sausums, mežu un kūdras purvu ugunsgrēki,
- bioloģiskās — epidēmijas, epizootijas, epifitotijas,
- kosmiskās — meteorītu nokrišana, ģeomagnētiskās vētras;

Plūdu riska informācijas sistēma

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Apdraudējuma riska novērtēšana

Cilvēku izraisītās jeb antropogēnās katastrofas:

- tehnogēnās katastrofas, kuras rodas ķīmisko, radioaktīvo un bioloģisko vielu noplūdes, ēkās un būvēs izcēlušos ugunsgrēku, sprādzienu, dambju un citu hidrotehnisko būvju pārrāvumu, elektrotīklu bojājumu, komunālo tīklu avāriju, ēku un būvju sabrukuma vai transporta avāriju rezultātā,
- sabiedriskās nekārtības, terora akti un iekšējie nemieri.

Apdraudējuma riska novērtēšana

- Vietēja mēroga katastrofas — katastrofas radīto postījumu apjoms nepārsniedz vienas pašvaldības administratīvās teritorijas robežas.

Apdraudējuma riska novērtēšana

- Reģionāla mēroga katastrofas — katastrofas radīto postījumu apjoms pārsniedz vienas pašvaldības administratīvās teritorijas robežas.
- Attēlā katastrofas radīto postījumu apjoms skar Pļaviņu, Jaunjelgavas, Aizkraukle, Skrīverus un Neretas pašvaldību civilās aizsardzības komisiju darbības teritorijas un visā

Apdraudējuma riska novērtēšana

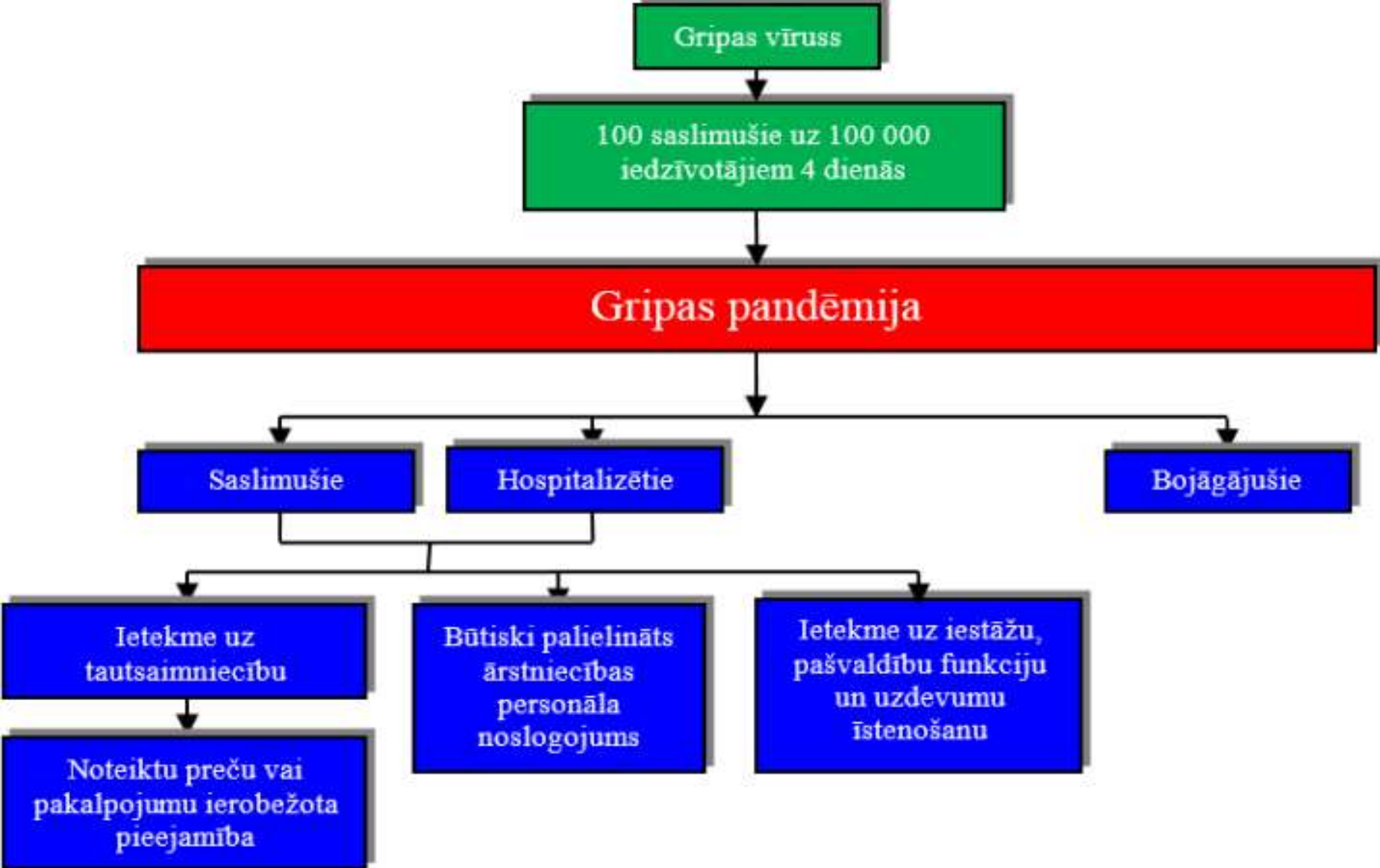
- Valsts mēroga katastrofas — katastrofas radītie postījumi ietekmē visu valsts teritoriju vai nozīmīgu tās daļu.

Apdraudējuma riska novērtēšana

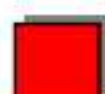
- Riska identificēšana ir riska atklāšanas, pazīšanas un aprakstīšanas process.
- Riska analīze ir process, kas tiek veikts, lai saprastu riska būtību un noteiktu tā līmeni.
- Riska izvērtēšana ir process, kurā riska analīzes rezultāti tiek salīdzināti ar riska kritērijiem, lai noteiktu, vai risks un tā līmenis ir pieņemams vai apmierinošs.

cēloņi

secas

apdraudējums

Apdraudējuma riska novērtēšana

- Kvantitatīvā metode (matemātiska)
- Kvalitatīvā metode (balstoties uz notikumiem, ekspertu viedokļa)
- Puskvantitatīvā metode (skaitliski novērtē negadījuma iespējamību un bīstamības sekas)

Katastrofas varbūtības noteikšanas kritēriji

Varbūtības līmenis		Skaidrojums	Varbūtība	Vienreiz ... gadā	Biežums (1/gadā)
Ļoti augsts	V5	Vidēji, vairāki notikumi cilvēka mūža laikā Latvijā	>30%	<30	$>3 \cdot 10^{-2}$
		Vidēji viens notikums cilvēka mūža laikā Latvijā	10-30%	30-100	$3 \cdot 10^{-2} - 10^{-2}$
Augsts	V4	Notikums ir noticis Latvijā, bet vairākas paaudzes senā pagātnē	3-10%	100-300	$10^{-2} - 3 \cdot 10^{-3}$
Vidējs	V3	Notikums nav noticis Latvijā, bet ir zināms, ka tas ir noticis citās valstīs	1-3%	300-1000	$3 \cdot 10^{-3} - 10^{-3}$
		Vairāki zināmi notikumi visā pasaulē	0,3-1%	1000-3000	$10^{-3} - 3 \cdot 10^{-4}$
Zems	V2	Tikai daži zināmi notikumi visā pasaulē	0,1-0,3%	3000-10000	$3 \cdot 10^{-4} - 10^{-4}$
		Tikai viens zināms notikums visā pasaulē, tomēr tas ir iespējams arī Latvijā	0,03-0,1%	10000-30000	$10^{-4} - 3 \cdot 10^{-5}$
Ļoti zems	V1	Tikai viens, ja tāds ir zināms notikumi visā pasaulē. Šāds notikums tiek uzskatīts par ļoti retu pat pasaules mērogā, bet tā atgadīšanos Latvijā nevar pilnībā izslēgt	<0,03%	>30000	$<3 \cdot 10^{-5}$

Latvijas risku matrica

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Latvijas risku matrica

Varbūtība ↓		Nenožīmīgs risks	Nožīmīgs risks	Vidējs risks	Augsts risks	Ļoti augsts risks
<i>Ļoti augsta</i>	1x gadā un biežāk		Meža ugunsgrēki Būtisks autotransporta negadījums	Būtisks IT drošības incidents		
<i>Augsta</i>	1x no 1 – 15 gadiem		Būtisks jūras transporta negadījums Upju piesārņojums Jūras piesārņojums Būtiska avārija uz dzelzceļa			
<i>Vidēja</i>	1x no 16 – 50 gadiem		Magistrālo gāzes vadu bojājums Plūdi		Vētra Elektroenerģijas pārvades un sadales sistēmu bojājumi	Gripas pandēmija
<i>Zema</i>	1x no 51 – 100 gadiem			Būtisks aviācijas negadījums		
<i>Ļoti zema</i>	Retāk kā 1 x 100 gados		Avārija SEVESO objektā			
	Ievainotie/cietušie	10 līdz 100	101 līdz 1000	1001 līdz 5000	5001 līdz 10000	vairāk par 10000
	Nāves gadījumi	1 līdz 10	11 līdz 100	101 līdz 500	501 līdz 1000	vairāk par 1000
	Materiālie zaudējumi	50 tūkst. līdz 100 tūkst.	100 tūkst. līdz 1 milj.	1 milj. līdz 10 milj.	10 milj. līdz 100 milj.	vairāk par 100 milj.
	Kaitējums videi	50 tūkst. līdz 100 tūkst.	100 tūkst. līdz 1 milj.	1 milj. līdz 10 milj.	10 milj. līdz 100 milj.	vairāk par 100 milj.
	Saslimušie	mazāk par 5%	5-15%	15-20%	21-35%	vairāk par 35%
	Pārvietotās personas	10 līdz 100	101 līdz 1000	1001 līdz 5000	5001 līdz 10000	vairāk par 10000
	Sekas →	<i>Maznožīmīgas</i>	<i>Nožīmīgas</i>	<i>Vidējas</i>	<i>Smagas</i>	<i>Katastrofālas sekas</i>

Katastrofu pārvaldīšana

- Aizsardzības ministrija
- Ārlietu ministrija
- Ekonomikas ministrija
- Iekšlietu ministrija
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
- Satiksmes ministrija
- Veselības ministrija
- Zemkopības ministrija
- pašvaldības

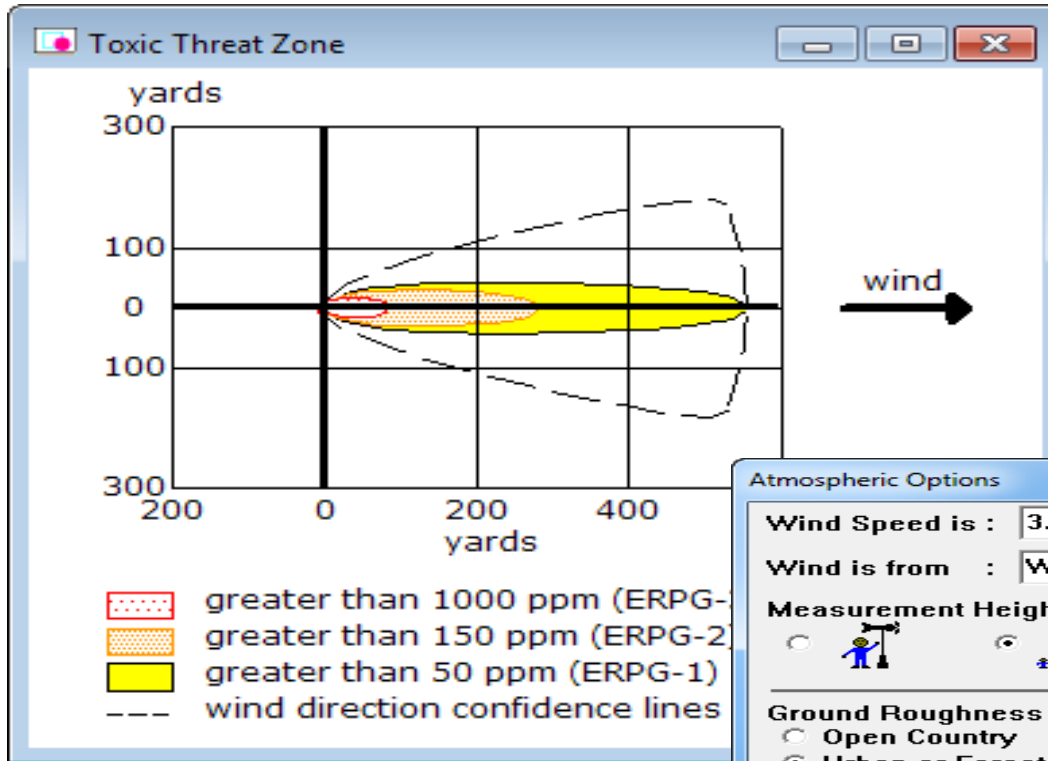

Katastrofu pārvaldīšana

Avārijas novērtēšanas programma ALOHA

Atmospheric Options

Wind Speed is : 3.4 knots mph meters/sec **Help**

Wind is from : W Enter degrees true or text (e.g. ESE)

Measurement Height above ground is: **Help**

OR enter value : 10 feet meters

Ground Roughness is : **Help**

Open Country OR Urban or Forest OR Input Roughness [Z0] :

Open Water

Select Cloud Cover : **Help**

OR enter value : 0 [0 - 10]

complete cover partly cloudy clear

OK **Cancel**

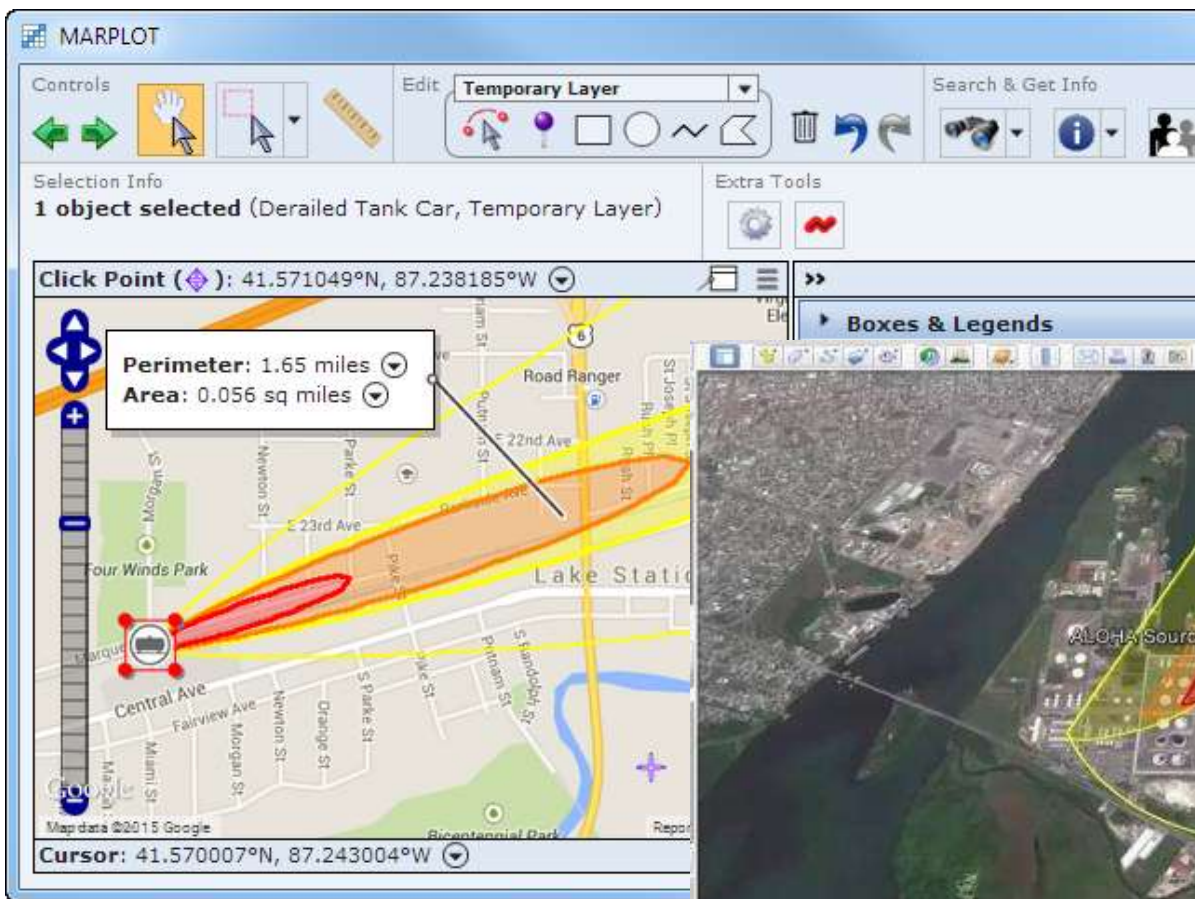

ALOHA novērtētā

apdraudējuma attēlojums kartē

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

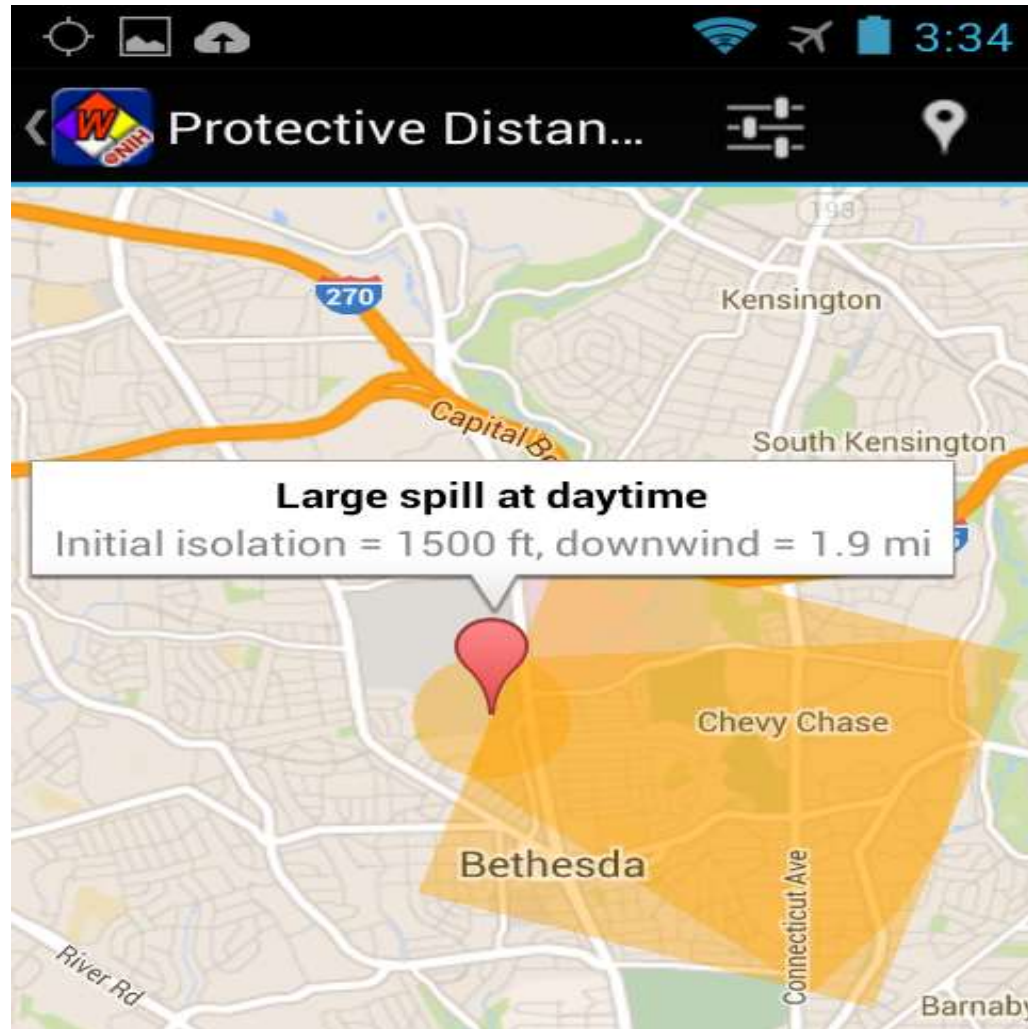

Apdraudējuma riska novērtēšana WISER

WISER
izmantošana
viedtālrunī

Rīcība ārkārtas gadījumos

Vai tu zini, kā rīkoties ārkārtas gadījumos?

Informatīvais materiāls iedzīvotājiem par rīcību dažādu apdraudējumu gadījumā

iekšlietu ministrija

112

Vienotais ārkārtas palīdzības izsaukumu numurs, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

113 vai 112

Naastlīkākā medicīniskā palīdzība

110 vai 112

Valsts policija

114 vai 112

Latvijas Gāzes avārijas dienests

Evakuācija un ārkārtas gadījumu soma

Ko darīt, ja nepieciešams evakuēties?

1. Uzmanīgi ietausies pametumā par evakuācijas norisi, iegaumā un ievēro evakuācijas virzienu, galamērķi vai puzīšanās vietu.
2. Ja iespējams, izmanto savu transportlīdzekli un brauc norādītajā evakuācijas virzienā uz galamērķi vai uz iepriekš izvēlētu vietu, kur esi plānojis pārveerties un kas skirts ar evakuācijas virzienu.
3. Ja nav iespējams izmantot savu transportlīdzekli, dooties uz tuvāko norādīto evakuācijas puzīšanās vietu.
4. Evakuācijas gadījumā paliec par to tuviekiem.

Kas jāņem līdzi evakuējoties?

Ja nepieciešama operatīva un ātrā evakuācija, ņem līdzi personu apliecinošus dokumentus (pase, ID karte), naudu, bankas kartes, mobilo telefonu, tālruni, portatīvo radioaparātu ar baterijām un medikamentus, ja tos nepieciešams lietot regulārā, ārstniecības evakuācijas gadījumā ņem līdzi ārkārtas gadījumu somu.

Kas ir ārkārtas gadījumu soma un ko tajā likt iekšā?

Ārkārtas gadījumu soma satur lietas, kas cilvēkam vai ģimenei būs nepieciešamas ilgstošas un pārejošas evakuācijas, kā arī komūnālo pakalpojumu (gāze, elektrība, ūdens) padeves pārtraukuma gadījumā. Izmanto šo sarakstu un sagatavi somu savlaicīgi. Somā liec:

✓ Nepieciešamās lietas

- svarīgu dokumentu (pase vai ID karte, autovadītāja apliecība, transportlīdzekļa tehniskā pase, u.c.) kopijas polietilēna iepakojumā. Personu apliecinošo dokumentu oriģinālus turī pie sevis;
- neliela naudas summa. Pārņēmu naudu un bankas kartes turī pie sevis;
- portatīvo radioaparātu, sērskāpju vai šķidrās, lukturīti, baterijas;
- daudzfunkcionālu saliekamo nazi, karoti, nepieciešamu bēdriņu un krūtiņu;
- līnienti, auto, dīzeļ, adatu, šķēres, papīru un rakstāmpiederumus;
- pirmās palīdzības aptieciņu;
- apģērbu, rezerves apakšveļu un ērtus apavus;
- galvenam vai sēgu, tīrstošos pakārtus, veltama leiti;
- nāģlīnās piederumus, drēbī, tualetes papīru, vienreiz lietojamās salvetes;
- pārtiku, ko var lietot bez termiskas apstrādes un ar ilgā derīguma termiņu – sausās zupas, konservas, sausmaiz, saldumus ar augstu šķābīju saturu;
- dzersmo ūdeni vai iepakotā ūdenī (lietotams glāzmas vai pudeles).

2

Evakuējoties jābūda apdraudējuma gadījumā, ņem līdzi

documentus

naudu

sakaru līdzekļus

Obligā cilvēkam jāņem līdzi 500 kcal, ēd ogļhidrātu bagātu ēdumu.

Informatīvais materiāls

Informatīvais materiāls sabiedrībai par rīcību avāriju situācijās SIA „Circle K Latvia”

VISPĀRĒJA INFORMĀCIJA

SIA “Circle K Latvia” terminālis Laivinieku ielā 7, Rīga, LV-1015

SIA “Circle K Latvia” termināļa augstākā vadība ir SIA “Circle K Latvia” valde, kuru terminālī pārstāv termināļa vadītājs. SIA “Circle K Latvia” rūpniecisko risku novērtēšanas un samazināšanas pasākumu atbildīgā persona ir termināļa vadītājs Andrejs Alts.

SIA “Circle K Latvia” savā darbībā vadās pēc starptautiski atzītiem kvalitātes, vides, veselības un drošības sistēmu standartiem un ir sertificētas atbilstoši ISO 9001:2008; ISO 14001:2004 un OHSAS 18001:2007 standartu prasībām.

SIA “CIRCLE K LATVIA” TERMINĀĻA DARBĪBA

SIA “Circle K Latvia” termināļa teritorijā tiek veikta gaiso naftas produktu (benzīns, dīzeļdegviela), kā arī etanola uzglabāšana rezervuāros un pārkraušanu tankkuģos, auto un vagoncisternās. Terminālā izvietoti 6 naftas produktu

uzglabāšanas rezervuāri (5000 m³ katrs), 2 biodegvielas rezervuāri (250 m³ katrs), 4 degvielas piedevu rezervuāri (30m³), sūkņi, autocisternu uzpildes/noliešanas vieta, dzelzceļa estakāde, piestātne ZO-18 un cauruļvadi.

BĪSTAMO VIELU RAKSTUROJUMS

Benzīns   – I.bīstamības kategorijas, bezkrāsains, gaistošs un viegli uzliesmojošs šķidrums ar zemu viskozitāti un raksturīgu naftas ogleņūdeņražu smaržu. Īpaši viegli uzliesmojošs šķidrums. Tvaiki ir smagāki nekā gaiss un var radīt eksplozīvu maisījumu vidi. Var kairināt ādu. Lielas koncentrācijas icelpošanai ir narkotisks efekts un var izraisīt galvas sāpes, reiboni un miegainību. Norīšanas gadījumos var izraisīt ģenētiskus bojājumus vai izraisīt nāvējošu ķīmisko

pneimoni. Benzīns var saturēt līdz 1% benzolu, kas tiek klasificēta kā kancerogēna viela, ilgstoša iedarbība var kaitēt auglībai vai izraisīt citas slimības). Pastāv gruntsūdeņu piesārņojuma un saindēšanas risks. Toksisks ūdens organismiem un var izraisīt ilgstošu, nelabvēlīgu ietekmi uz ūdens vidi.

Bīstamas vielas

- Bīstamu vielu raksturo kāda īpašība vai fizikālais stāvoklis, kas rada vai var radīt kaitējumu cilvēka dzīvībai vai veselībai un videi.
- Bīstamas vielas klasificē Eiropas parlamenta un padomes regula EK Nr.1272/2008 „par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojumu”
- Mērķis ir nodrošināt augstu cilvēku veselības un vides aizsardzības līmeni, kā arī vielu, maisījumu un izstrādājumu brīvu apriti iekšējā tirgū un nosaka klasificēt, marķēt un iepakot tirgū laistas vielas un maisījumus.

Bīstamības pictogrammas

Piktogramma	Bīstamības klase un bīstamības kategorija	Piktogramma	Bīstamības klase un bīstamības kategorija
	O: Spēcīgs oksidētājs		N: Bīstams videi
	T: Toksisks T+: Ļoti toksisks		<u>Xn</u> : Kaitīgs <u>Xi</u> : Kairinošs
	C: Kodīgs		F: Viegli uzliesmojošs F+: Paši viegli uzliesmojošs
	E: Sprādzienbīstams		

GHS piktogrammas

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Bīstamo kravu klasifikācija

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Nr. 1

Nr.1.4

Nr.1.5

Nr.1.6

Nr. 2.1

Nr. 2.1

Nr. 2.2

Nr. 2.2

Nr. 2.3

Nr. 3

Nr. 3

Nr. 4.1

Nr. 4.2

Nr. 4.3

Nr. 4.3

Nr. 5.1

Nr. 5.2

Nr. 5.2

Nr. 6.1

Nr. 6.2

Nr. 7A

Nr.7B

Nr.7C

Nr.7D

Nr. 7E

Nr. 8

Nr. 9

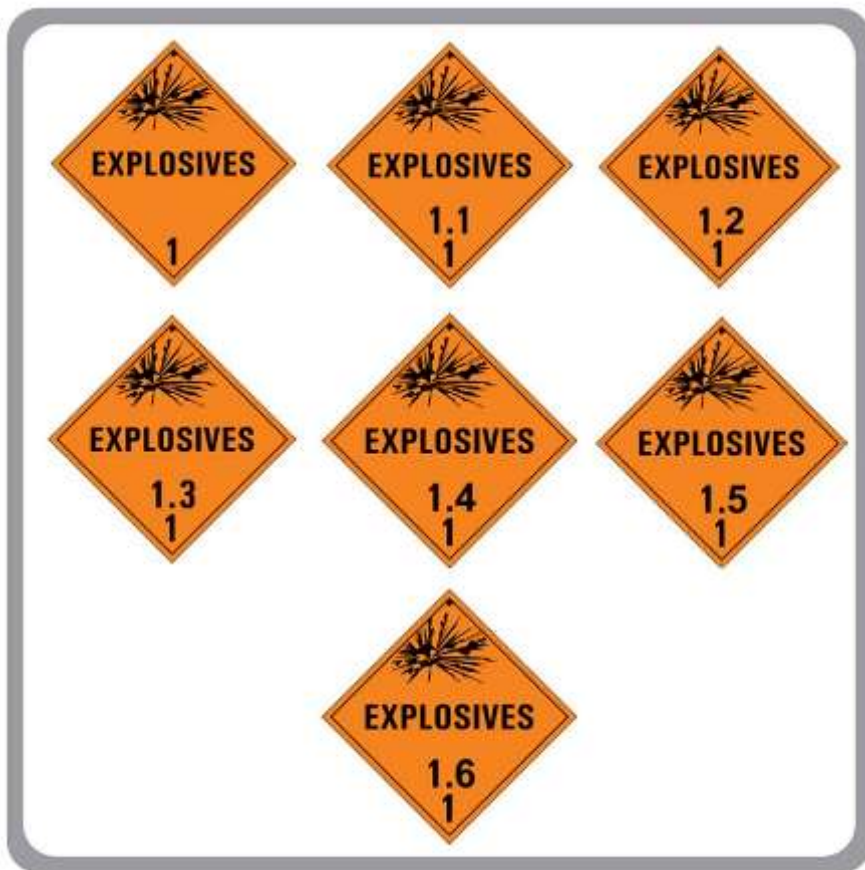
www.gravi.lv

CEĻĒTES IZLĪMES NORĀDES ZĪMĒS

1.klase

2.klase

3.klase

4.klase

5.klase

6.klase

7.klase

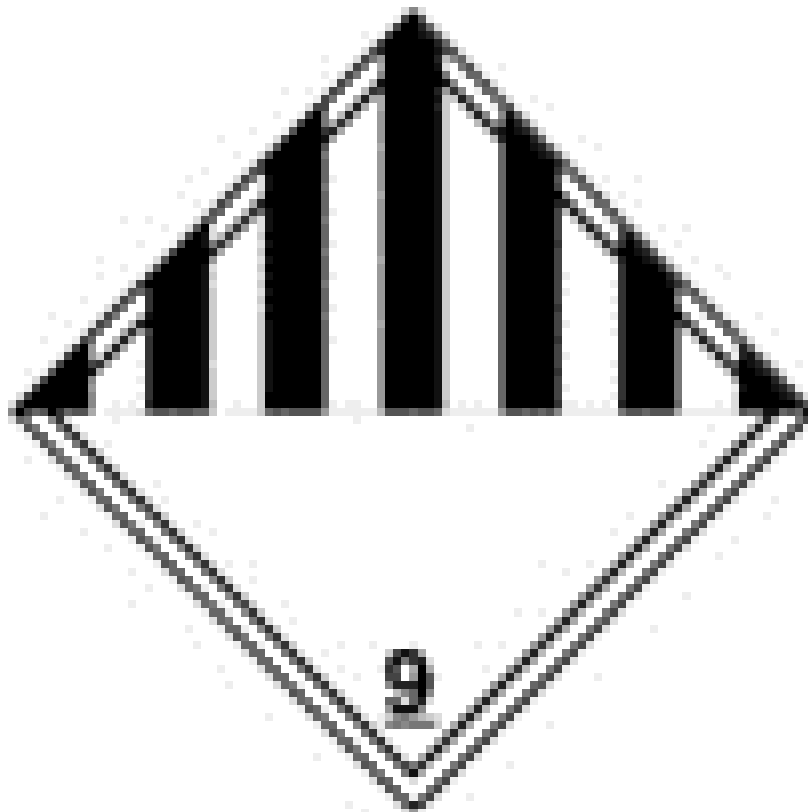

8.klase

9.klase

Bīstamo kravu vielu atpazīstamības plāksne

- ↙ **Vielas bīstamības
identifikācijas numurs
(Kemlera kods)**
- ↙ **Vielas ANO numurs**

Ārkārtas rīcības kodeksa plāksnes

Apzīmējums
rīcībai ārkārtas
gadījumā

Ārkārtas rīcības kodeksa plāksnes skaidrojums

Ārkārtas rīcības kodeksa karte (Emergency Action Code Card) ugunsgrēka vai noplūdes gadījumā.

1. Rupja smidzināšana.
2. Smalka smidzināšana.
3. Putas.
4. Saus absorbents.

P	V	LTS	DILUTE
R			
S	V	BA&FIRE	
T		KIT	
W	V	LTS	CONTAIN
X			
Y	V	BA&FIRE	
Z		KIT	
E Public Safety Hazard			

Saus absorbents – ūdens nedrīkst nonākt kontaktā ar vielu vai maisījumu.

V – Aizdeģšanās gadījumā viela var strauji reaģēt un izraisīt sprādzienu.

LTS – viegls ķīmiskais aizsargtērps ar saspiesta gaisa elpošanas aparātu (BA)

Dilute – var tikt nomazgāts ar lielu daudzumu ūdens.

Contain – Nepieļaut vielas nokļūšanu kanalizācijā vai ūdens tilpnēs.

E – Jābrīdina cilvēki, ka nepieciešams palikt noslēgtās iekšējās ar iespējamu evakuāciju.

Vielu drošības datu lapa

1. vielas identifikācija;
2. sastāvs/dati par komponentiem;
3. dati par bīstamību;
4. pirmās palīdzības pasākumi;
5. ugunsdrošības pasākumi;
6. nejaušas noplūdes gadījumā veicamie pasākumi;
7. kā ar to jārīkojas un jāuzglabā;
8. piesardzības pasākumi saistībā ar pakļautību vielas iedarbībai un individuālā aizsardzība;

Vielas drošības datu lapa

9. fizikālās un ķīmiskās īpašības;
10. stabilitāte un reaģētspēja;
11. toksikoloģiskā informācija;
12. ekoloģiskā informācija;
13. kas jāņem vērā saistībā ar apglabāšanu;
14. informācija par transportēšanu;
15. noteikumi;
16. cita informācija.

Vielas drošības datu lapa

RĪGAS LAKU UN KRĀSU RŪPNĪCA

Forma Z 20-4

IZSTRĀDĀJUMA DROŠĪBAS DATU LAPA/ZIŅAS PAR ĶĪMISKO VIELU VAI PRODUKTU

Izstrādājuma tirdzniecības nosaukums:

ŠĶĪDINĀTĀJS ACETONS

Datums: 17.01.2011.

Nomaina visas iepriekšējas versijas

1. IEDAĻA. *Vielas/maisījuma un uzņēmēj sabiedrības/uzņēmuma apzināšana*

1.1 Produkta identifikators

Vielas tirdzniecības nosaukums

Šķīdinātājs ACETONS

Vielas ķīmiskais nosaukums

Acetons

Sinonīmi

Propān-2-ons, propanons

CAS numurs

67-64-1

Molekulārā formula

C_3H_6O

REACH reģistrācijas numurs

05-2114312547-52-0000

1.2 **Vielas vai maisījuma attiecīgi apzinātie lietošanas veidi un tādi, ko neiesaka izmantot:**

Apzinātie lietošanas veidi

Organiskais šķīdinātājs. Paredzēts nitroemalju, vinilpolimēru emalju atšķaidīšanai.

1.3 **Informācija par drošības datu lapas piegādātāju**

Ražotājs / importētājs

SIA "RĪGAS LAKU UN KRĀSU RŪPNĪCA"

Uzņēmuma reģistra numurs

000328444

Adrese

Daugavgrīvas iela 63/65, Rīga, Latvija, LV-1007

Tālrunis

+371-67458776

Fakss

+371-67458931

E-pasts

rlkr@apollo.lv

Mājas lapa internetā

<http://www.rilak.lv>

1.4 **Ārkārtējā situācijā zvanīt:**

Medicīniskai palīdzībai:

03

Glābšanas dienestam Latvijā:

112

Saindēšanās un zāļu informācijas centram (Rīgā):

+371-67042473

Ražotājam:

+371-67458776

Vielas drošības datu lapa

GHS02

GHS07

Signālvārds

Bīstami

Bīstamības apzīmējums

H225 *Viegli uzliesmojošs šķidrums un tvaiki.*

H319 *Izraisa nopietnu acu kairinājumu.*

H336 *Var izraisīt miegainību un reiboņus.*

Papildus bīstamība

EUH 066 *Atkārtota iedarbība var radīt sausu ādu vai izraisīt tās sprēgāšanu.*

Drošības prasību apzīmējums

Profilakse

P210 *Nelietot vietās, kur ir sastopams karstums/dzirksteles/atklāta uguns/karstas virsmas. Nesmēķēt.*

P241 *Izmantot sprādziendrošas elektriskās iekārtas.*

Reakcija

P303 + P361 + P353 *SASKARĒ AR ĀDU (vai matiem): Nekavējoties noģērbt visu piesārņoto apģērbu. Noskalot ādu ar ūdeni/dušā.*

P305 + P351 + P338 *SASKARĒ AR ACĪM: Uzmanīgi skalot ar ūdeni vairākas minūtes. Izņemt kontaktlēcas, ja tās ir ievietotas un ja to var vienkārši izdarīt. Turpināt skalot.*

Glabāšana

P405 *Glabāt slēgtā veidā.*

Iznīcināšana

P501 *Atbrīvoties no satura/tvertnes saskaņā ar vietējo likumdošanu.*

Starptautiskās palīdzības lūgšana un sniegšana

- Kārtība ir noteikta Ministru kabineta 2017.gada 12.decembra noteikumos Nr.722 „Starptautiskās palīdzības pieprasīšanas kārtība”
- Pēc katastrofas pārvaldīšanas subjekta ierosinājuma vai savas iniciatīvas lēmumu par starptautiskās palīdzības lūgšanu vai sniegšanu pieņem Ministru kabinets.
- Lēmums par starptautiskās palīdzības pieprasīšanu tiek pieņemts pamatojoties uz KVP priekšlikumu un pēc tai sniegtās informācijas no katastrofu pārvaldīšanas subjekta.

Starptautiskā sadarbība

- ES ERCC - Ārkārtējo situāciju reaģēšanas un koordinēšanas centrs.
- NATO EADRCC - Ziemeļatlantijas līguma organizācijas Eiroatlantijas katastrofu reaģēšanas un koordinēšanas centrs.
- Starptautiskā sadarbība noteikta ar valsts civilas aizsardzības kontaktpunktu

Latvijas civilās aizsardzības kontaktpunkts

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Valsts CA kontaktpunkts

ERCC CECIS

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Information

CECIS: Common Emergency Communication and Information System

ECHO/ERC Portal

Website:
www.europa.eu/echo

ECHO Daily Flash

European Commission | Humanitarian Aid and Civil Protection

ECHO DAILY FLASH

05/07/2015

1. International

Honduras – Floods (UN, OCHA, AFP, IHR, Local Media)

- Continuous heavy rainfall in Honduras over the past 30 days has caused flooding in 13 districts across the country. As of 27 January 9 people have died and at least 13,000 were affected, mostly in the central-eastern province of El Paraíso, the southern province of Copán and around the capital Tegucigalpa. Around 1,000 houses have been damaged, as well as roads, drainage and power infrastructure. At least 6,000 people are reported displaced and housed in shelters, mostly around Tegucigalpa.
- On 27 January the government declared an institutional risk alert in the central and southern regions, as rivers in the Frontal and Limpopo basins rose above critical level. According to Disaster Management Officials quoted in the media, 25,000 people in the Chetumal district in Yucatán are at risk of flooding and evacuations have started in the area.

ECHO Crisis Reports

European Commission | Humanitarian Aid and Civil Protection

Central African Republic crisis ECHO CRISIS REPORT

NITREP N° 7

1. Map

CENTRAL AFRICAN REPUBLIC MAP

2. ECHO Recommendations / actions

- Strengthen humanitarian coordination, leadership and decision-making.

Starptautiskā palīdzība Ukrainai

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

26 January 2015: Assistance and transport to Ukraine

Airplane 1
Departure: Leipzig – 27 January
Arrival: Dnepropetrovsk – 27 January

Germany

- 14 x Mobile Heater
- 5 400 x Jerry Cans
- 10 x 10L Mobile Container for storage & transportation of water 5 000L
- 1 000 x Hygiene Kit
- 5 x Winterised Shelter for 30 persons

UNICEF

- 125 Tarp Rolls
- 2 200 Tarp sheets

Airplane 2
Departure: Leipzig – 27 January
Arrival: Dnepropetrovsk – 27 January

UNHCR

- 4 770 Plastic sheets
- 2 940 Blankets
- 800 Jerry Cans

Airplane 3
Departure: Luxembourg – 27 January
Arrival: Dnepropetrovsk – 27 January

France

- 200 Sleeping bags
- 15 Power generators
- 15 Electrical extension 25m
- 15 Spotlights
- 2 Mobile jerry-can of water 5 000 L
- 15 Forced-air thermal heater
- 1 080 Blankets

Slovenia

- 500 sleeping bags
- 200 blanket

Trucks

Finland

- 14x Tents (winterized) with heaters and small electric generators

Estonia

- 3 Alpha tents (not winterised)
- 100 Rollaway beds
- 100 Sleeping bags
- 5 Power generator with transportation box and 6 Heater
- 7 Mobile air conditioner
- 100 Foldable chairs
- 35 Foldable tables

Latvia

- 4 x Fuel power generator
- 5 x Diesel power generator
- 4 000 Blankets

Denmark

- 1 000 winterised blankets

Croatia

- 300 Sleeping bags
- 500 Blankets
- 100 Lightweight mats
- 12 477 clothing items

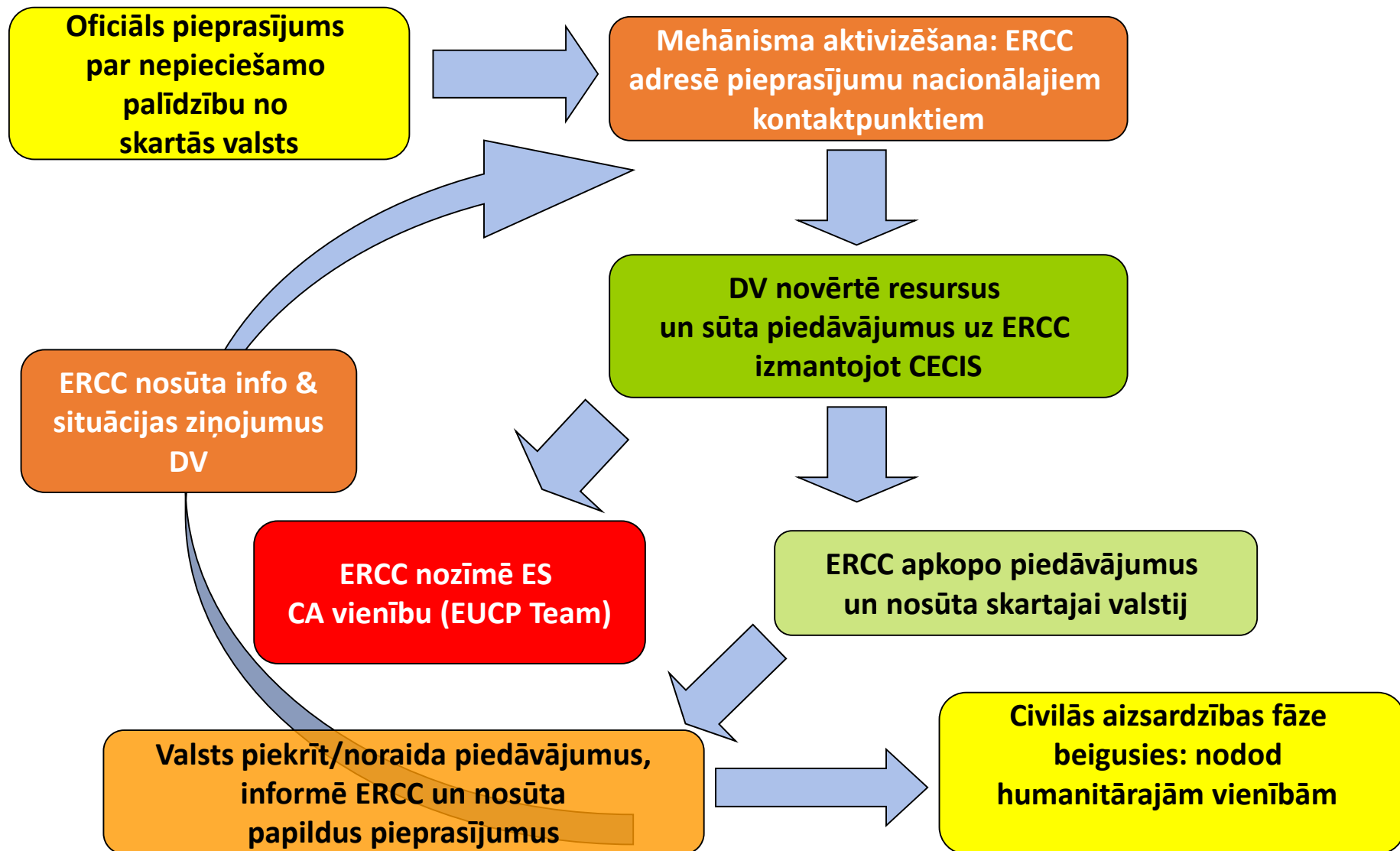
Austria

- 25 Diesel/kerosene outdoor tent heating devices with hoses

Palīdzības pieprasīšana

Palīdzība valstspiederīgiem ārvalstīs

Svarīgi:

- Atrašanās vieta
- Reģistrēšanās Konsulārajā reģistrā
- Ziņojums par situāciju un turpmāko rīcību

Evakuācijai:

- AS «airBaltic»
- Valstī pieejamie helikopteri
- Sadarbība ar citām ES valstīm
- Zaudējumu atlīdzināšana

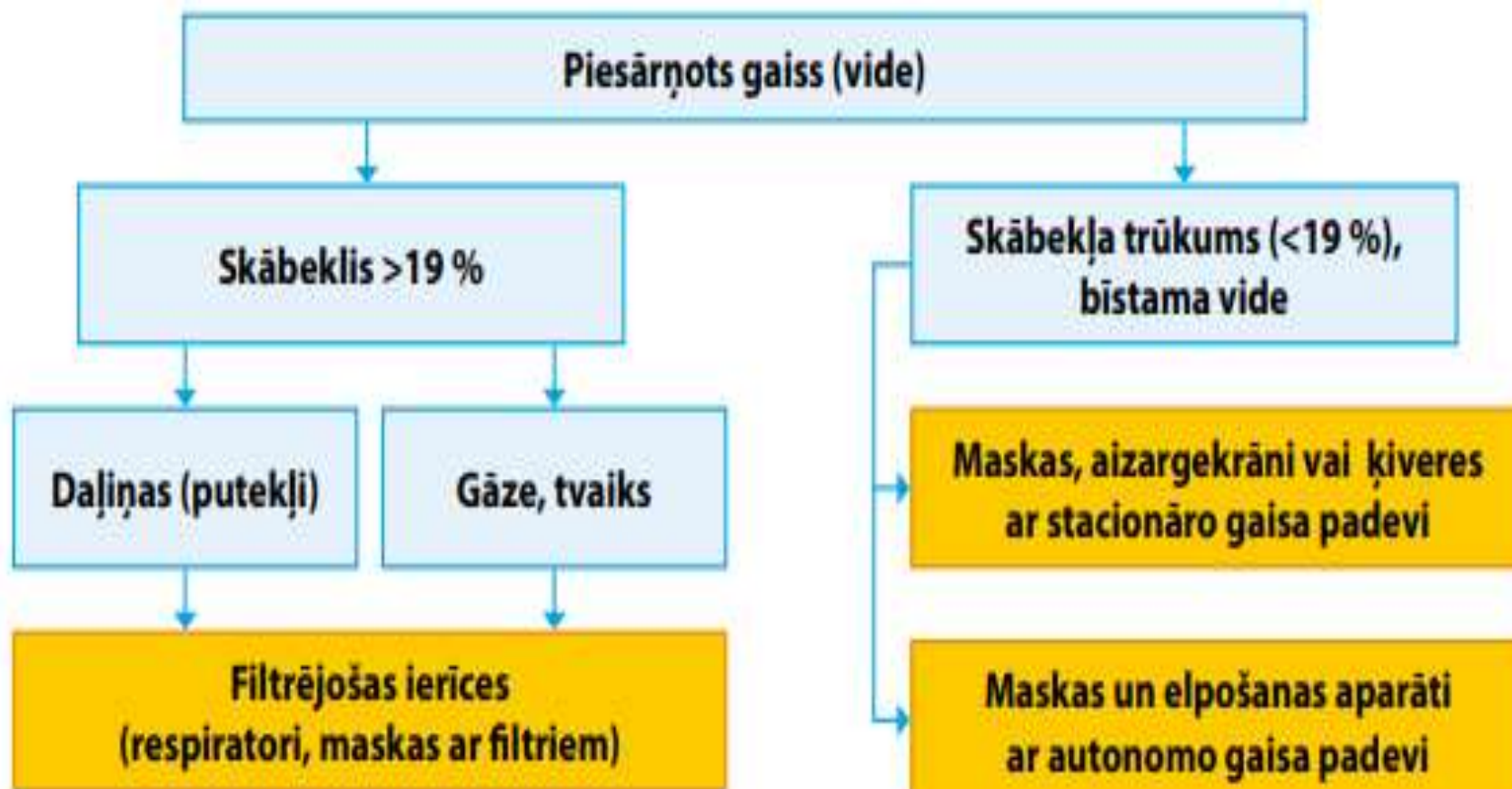
Individuālie aizsardzības līdzekļi

1. Apdraudējuma novērtēšana.
2. Preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi.
3. Aizsardzības līdzekļu iegāde atbilstoši apdraudējumam:
  1. Elpceļu aizsardzība
  2. Organisma aizsardzība

Elpceļu aizsardzība

Elpceļu aizsardzība

Klase	Apzīmējums	Pielietojums
A		Organiskās gāzes un tvaiki ar vārīšanās punkta temperatūru
AX		Zemas vārīšanās punkta organiski savienojumi (vārīšanās punkts 65 °C)
B		Neorganiskās gāzes un tvaiki t.sk., hlors, <u>hidrogensulfīds</u> (sērūdeņradis), <u>hidrogencianīds</u> (zilskābe), nav derīgs pret <u>ogļmonoksīdu</u> .
E		Sēra dioksīds, <u>hidroģenhlorīds</u> (ūdeņradis) un citas skābās gāzes.
K		Darbam ar amonjaku un tā atvasinājumiem (<u>amīni</u>).
ABE		A+B+E
ABEK		A+B+E+K
P		Aerosoli (putekļi, dūmi, dūmaka), baktērijas un vīrusi
NO		Slāpekļa oksīdi
<u>Hg</u>		<u>Dzīvsudraborganiskie savienojumi</u> un dzīvsudraba tvaiki
SX		Speciālas vielas (zarīns, <u>zomans</u> , fosgēns u.c.)
Reaktor		Radioaktīvais jods, radioaktīvais <u>metiljodīds</u> un radioaktīvās daļiņas
CO		Tvana gāze (oglekļa monoksīds)

Filtrējošās gāzmaskas filtrs

Elpceļu aizsardzība

Ķīmiskie aizsargtērpi

	Type 1a ET (Emergency Team)	Gāzes necaurlaidīgs tērps, pilnīgi noslēgts no vides, kas paredzēts strādāt glābšanas darbu veikšanā	
	Type 1a	Gāzes necaurlaidīgs, pilnīgi noslēgts no vides, ar elpošanas aparātu kostīma iekšienē.	

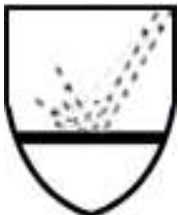

Kīmiskie aizsargtērpi

	Type 1b	Gāzes necaurlaidīgs, pilnīgi noslēgts no vides, ar elpošanas aparātu virs kostīma (būs nepieciešams veikt aparāta atsārņošanu)	
	Type 1c	Gāzes necaurlaidīgs, pilnīgi noslēgts no vides, ar gaisa padevi caur šļūteni.	

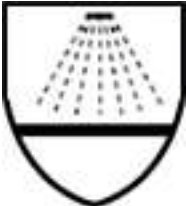

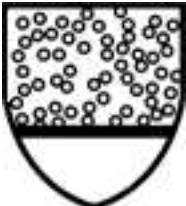

Ķīmiskie aizsargtērpi

	Type 2	Pozitīva spiediena tvaiku aizsardzības tērps, lai novērstu iekļūšanu putekļu, šķidruma vai tvaiku.	
	Type 3	(Šķidruma necaurlaidīgs, kas tiek padots zem spiediena, "strūklas metode") Var būt izmantojami gan ar izolējošiem gan ar filtrējošiem elpošanas aizsardzības līdzekļiem.	

Ķīmiskie aizsargtērpi

	Type 4	<p>(Šķidrums necaurlaidīgs, kas tiek padots bez spiediena, „dušas metode”) Liela daudzuma šķidrums necaurlaidīgie tērpi.</p> <p>Var būt izmantojami gan ar izolējošiem gan ar filtrējošiem elpošanas aizsardzības līdzekļiem.</p>	
	Type 5	<p>Aizsardzība pret putekļiem un citām daļiņām.</p> <p>Parasti tiek lietoti ar pret putekļu maskām.</p>	

Ķīmiskie aizsargtērpi

	Type 6	<p>Ķīmiskie tērpi ar ierobežotu aizsardzību pret ķīmiskām vielām Nodrošina daļēju, ierobežotu aizsardzību pret aerosoliem, šļakatām.</p>	
Bez piktogrammas	For training only (Mācībām)	<p>Mācību nolūkiem paredzētie ķīmiskie aizsargtērpi pēc vizuālā izskata līdzīgi sertificētiem ķīmiskiem aizsargtērpiem, bet nav atbilstoši sertificēti. Izmantojas tikai apmācībai!</p>	

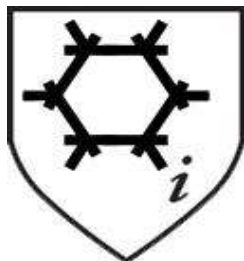
Kīmiskie aizsargtērpu apzīmējumi

Antistatiskais tērpa materiāls.
Ir nepieciešams darbam sprādzienbīstamā
vidē.

Aizsardzība pret infekciozām vielām.

Mehāniskā apdraudējuma izturība.
Paredzes darbam zemās temperatūrās.

Ķīmiskie aizsargtērpu apzīmējumi

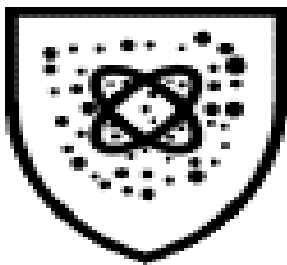
Ķīmiskā apdraudējuma izturība.

Tiek piemērots visiem tērpiem kas paredzēti izmantot ķīmiskā vidē, tiek lietoti ar sertifikācijas apzīmējumiem.

Mehāniskā apdraudējuma izturība.

Paredzēts darbam augstās temperatūrās.

Aizsardzība no radioaktīviem putekļiem.

Īpašie tiesiskie režīmi

Likums „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli”.

- Ārkārtējā situācija (ĀS) - var izsludināt tāda valsts apdraudējuma gadījumā, kas saistīts ar katastrofu, tās draudiem vai kritiskās infrastruktūras apdraudējumu, ja būtiski apdraudēta valsts, sabiedrības, vides, saimnieciskās darbības drošība vai cilvēku veselība un dzīvība.

Ārkārtējā situācija

Var pieprasīt izsludināt:

- Krīzes vadības padome
- Par nozari atbildīgā ministrija;
- Pašvaldības dome

- Izņēmuma stāvokli izsludina Ministru kabinets.
- To var izsludināt: visā valstī, valsts daļā vai administratīvās teritorijas daļā
- Termiņš: ne ilgāk kā uz trīs mēnešiem, ar iespēju termiņu pagarināt vēl par trim mēnešiem.

Izņēmuma stāvoklis

Var tikt izsludināts:

- Valsts militāra apdraudējuma gadījumā
- Brīdī, kad draud izcelties iekšēji nemieri un var apdraudēt demokrātisko valsts iekārtu.
- Izņēmuma stāvokli izsludina Ministru kabinets.
- Izņēmuma stāvokli var izsludināt visā valstī vai tās daļā.
- Izņēmuma stāvokli izsludina uz noteiktu laiku, bet ne ilgāku par sešiem mēnešiem, ar iespēju pagarināt vēl uz sešiem mēnešiem.

Izņēmuma stāvokļa izsludināšanas kārtība

Izsludina **MK** un kontrolē **Saeima** militāra apdraudējuma situācijā

Paziņo iedzīvotājiem pa radio, TV, Oficiālajā publikācijā, valsts, pašvaldību interneta vietnēs, ar paziņojumu pie valsts, pašvaldību ēkām

Izdod **MK lēmumu** par valsts apdraudējuma novēršanas kārtību

Valsts institūcijām **paplašinās** pilnvaras

Spēkā līdz **6 mēnešiem**. Iespējams pagarināt pēc nepieciešamības

Iespējama iedzīvotāju mobilizācija

Ārkārtas gadījumu komplekts

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

ĀRKĀRTAS GADĪJUMU KOMPLEKTS
(kas jāņem līdzi evakuējoties)

Svarīgi dokumenti

Neliela naudas summa

Pārtika

Dzeramais ūdens

Pirmās palīdzības aptieciņa

Portatīvais radioaparāts, sērkokči vai šķiltavas, lukturītis

Nazis, karote, bļodiņa un krūzīte

Apģērbs, ērti apavi

Higiēnas piederumi

Guļammaiss, tūristu paklājiņš, telts

Palīdzības izsaukšana

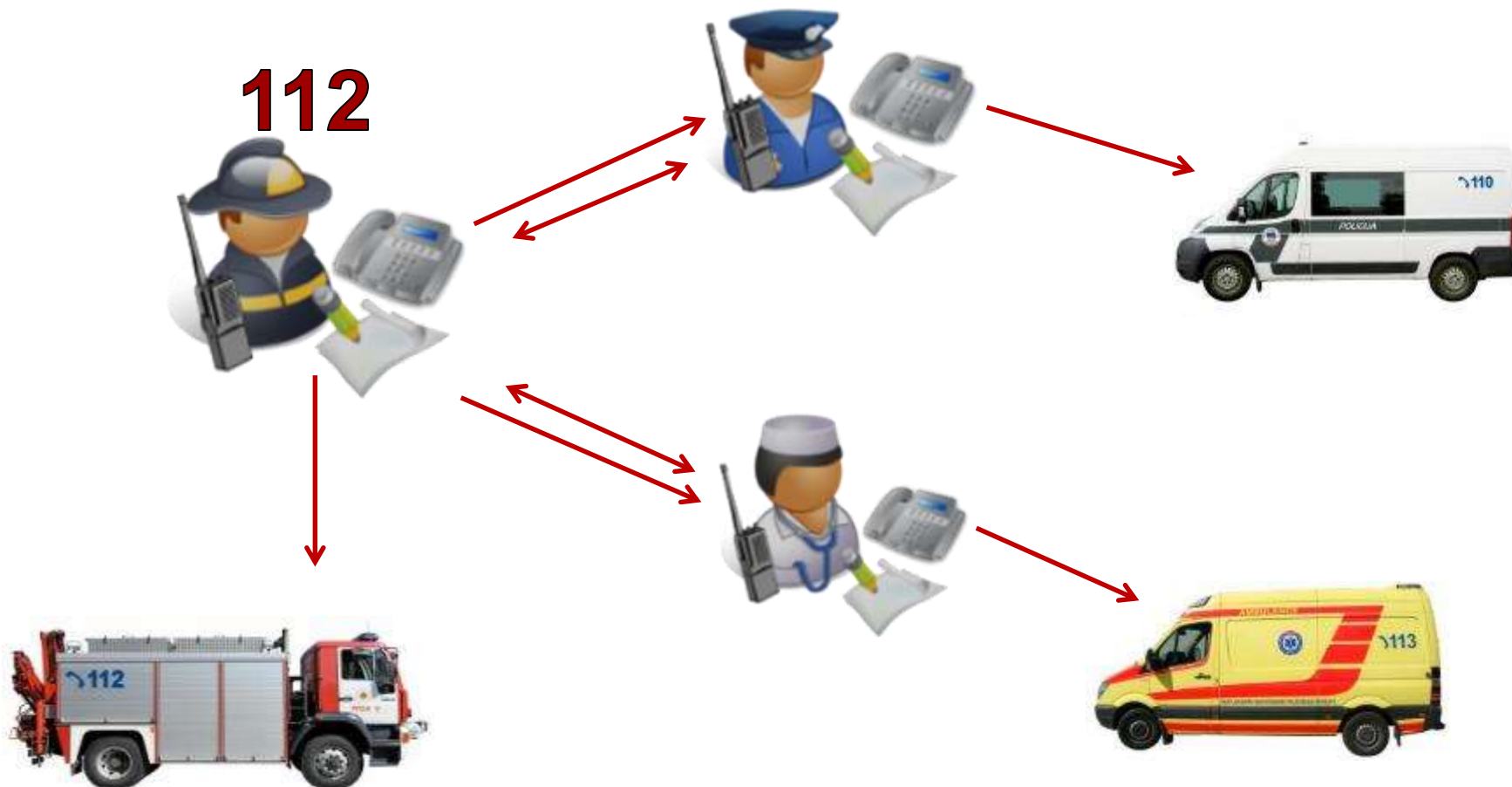

- Vienotais ārkārtas palīdzības izsaukšanas numurs «112»
- Latvijā un Eiropā
- Latvijā kopš 1997.gada

“112” zvanu saņemšana

Palīdzības izsaukšana

1. Runā skaidri, mierīgi un nesteidzies.
2. Izstāsti dispečeram, kas ir noticis.
3. Nosauc pilnu adresi vai apraksti notikuma vietu (minot arī pilsētu, kur tas ir noticis).
4. Atbildi uz visiem dispečera jautājumiem!
5. Nosauc savu vārdu un tālruņa numuru, lai ar Tevi var sazināties atkārtoti.
6. Nenoliec pirmais telefona klausuli!

Pirmās palīdzības sniegšana

PALĪDZĪBAS IZSAUKŠANA

ATDZĪVINĀŠANAS PASĀKUMI

ŠOKS

ASIŅOŠANA

KARSTUMA IETEKME

AUKSTUMA IETEKME

APDEGUMI

APSALDĒJUMI

KĪMISKI NEGADĪJUMI

ELEKTROTRAUMAS

SLĪKŠANA

TRAUMAS

SLIMĪBAS

AMPUTĀCIJAS

DZĪVNIEKU IZRAISĪTI NEGADĪJUMI

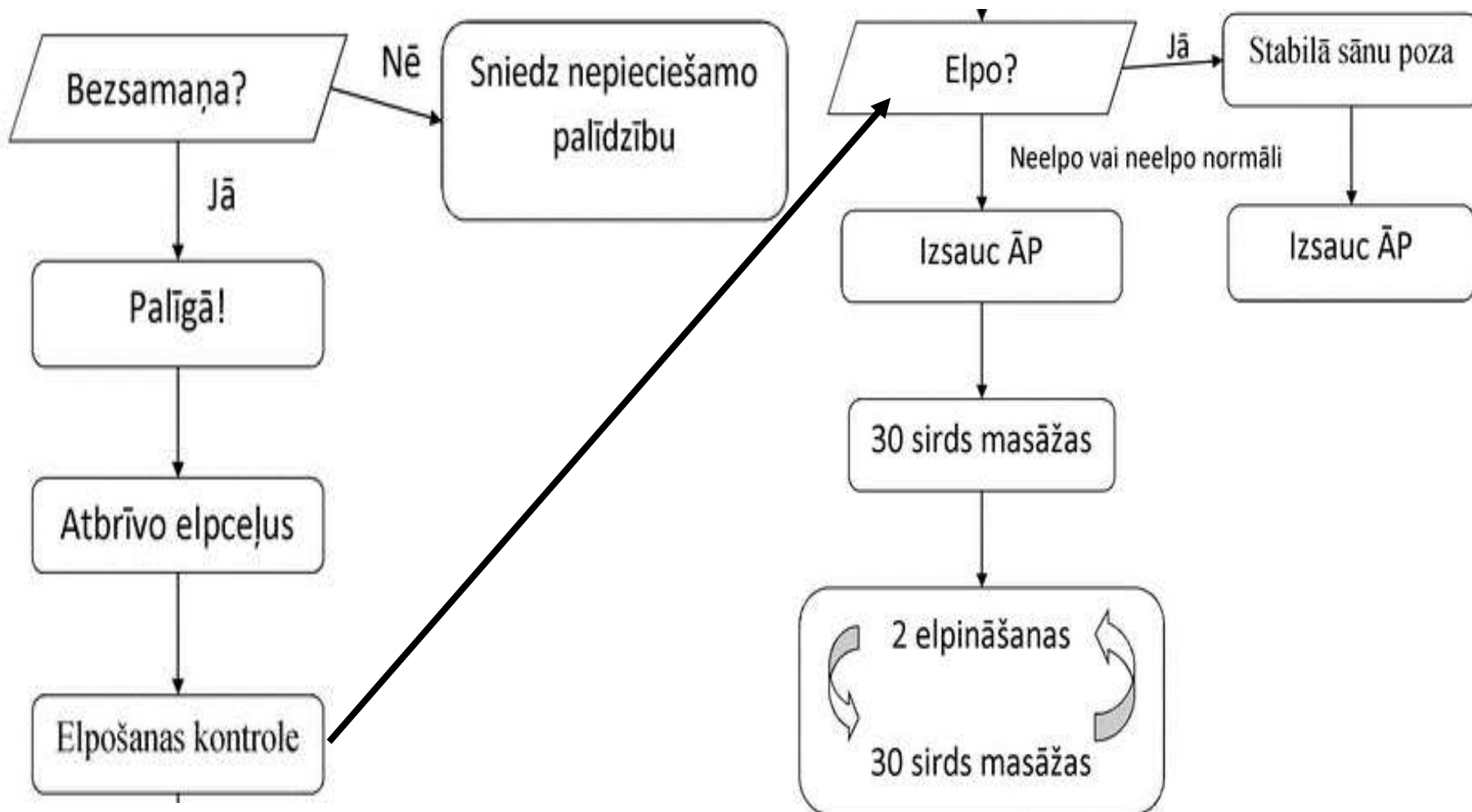

SVEŠKERMENĪ

Pieauguša cilvēka atdzīvināšanas algoritms

CIETUŠĀ ATDZĪVINĀŠANAS ALGORITMS

Pārbaudi cietušā samaņu. Uzrunā skaļi un papurini.

Ja cietušais zaudējis samaņu novieto to uz muguras, atbrīvo elpceļus, un nosaki vai ir elpošana.

Ja cietušais neelpo liec kādam izsaukt ātro palīdzību, vai izsauc to pats.

Uzsāc 30 sirds masāžas, 1/3 no krūškurvja augstuma. Temps 100-120 reizes min.

Atliec galvu, paceļ zodu, veic mierīgu izelpu 1 sekundi cietušā elpceļos. Turpini 30 masāžas/2 ieelpas ciklus.

Ik pēc divām minūtēm ieteicams mainīties veicot atdzīvināšanas algoritmu.

Turpini atdzīvināšanu līdz :

- 1. Ierodas neatliekamā med. palīdzība*
- 2. Cietušais reaģē un ir pie samaņas*
- 3. Izsīkst spēki!*

112 Zvani
kad jāsauc palīgā!

PĀRBAUDI ZĪDAIŅA SAMANĒ!
Skali uzrunā un viegli uzsit pa pēdīšu.

ATBRĪVO ELPCEĻUS
Uzmanīgi izņem no mutes redzamos svešķermeņus, (nemēģini izņemt svešķermeņi, ja to neredzi).

PĀRBAUDI UN IZVĒRTĒ ELPOŠANU!
Redzot, dzirdot un jūtot ne ilgāk kā 10 sekundes.

ELPINĀŠANA
"Mute-mutē un degunā", atliecot galvu un paceļot zoda, nenospiežot mīksto audus zem zoda.

VEIC SIRDŠ MASĀŽU!

Novieto divus pirkstus uz krūšu kaula apakšējās daļas. Veic 30 masāžas ar tempu 100-120 reizes minūtē, sirds masāžas dziļums - 1/3 no krūškurvja.

Dzīvībai bīstama asiņošana

© Houtledge, 2000

Amputācijas gadījumā

PALĪDZĪBA AMPUTĀCIJAS GADIJUMĀ

Laicīgi nesniegta pirmā palīdzība var izraisīt letālu iznākumu!

1. Rūpējies par savu drošību!
(Uzvelc cimds utt)

2. Atbrīvo vietu no apgērba!

3. Apturi asiņošanu!

4. Veikt pretšoka pasākumus!

- * Noguldi cietušo guļus uz muguras!
- * Pārliecinies, ka asiņošana ir apturēta!
- * Neļauj atdzist cietušajam!
- * Sniedz psiholoģisko atbalstu!

5. Izsauc ātro palīdzību!

Rūpējies par amputēto ķermeņa daļu!

- * Ietin tīrā auduma materiālā amputēto ķermeņa daļu!
- * Nemazgā amputēto ķermeņa daļu!
- * Ieliec to hermētiskā maisiņā!
- * Ieliec to maisiņā, kurā ir ūdens ar ledu!
- * Turi optimālo temperatūru! (+6 līdz +8)
- * Amputētā ķermeņa daļa nedrīkst sasalt!

Neesi vienaldzīgs, PALĪDŽĪ!

Zvani 112, kad jāsauc palīgā!

Ķīmiskas vielas izraisītie negadījumi

Šoka gadījumā

PALĪDZĪBA ŠOKA GADIJUMĀ

Šoka gadījumā skābekļa trūkums organismā apdraud dzīvību! Neatļauj šokam attīstīties!

1. Novērs šoka cēloņus!

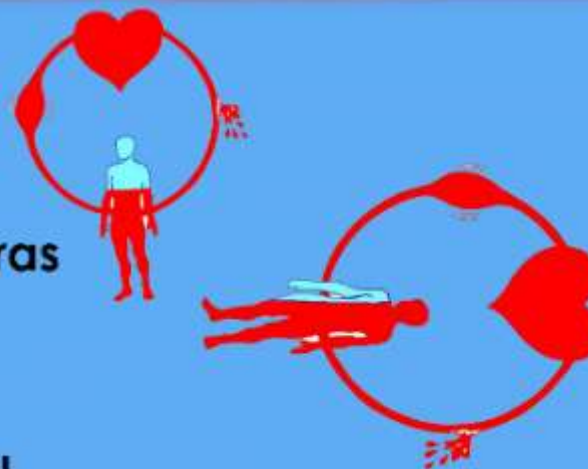
- * Apturi asiņošanu!
- * Nepastiprini sāpes ar savu rīcību!

2. Novieto cietušo guļus uz muguras (horizontāli)!

3. Izsauc ātro palīdzību!

4. Neļauj atdzist cietušajam!

5. Sniedz psiholoģisko atbalstu!

Neesi vienaldzīgs, PALĪDŽĪ!

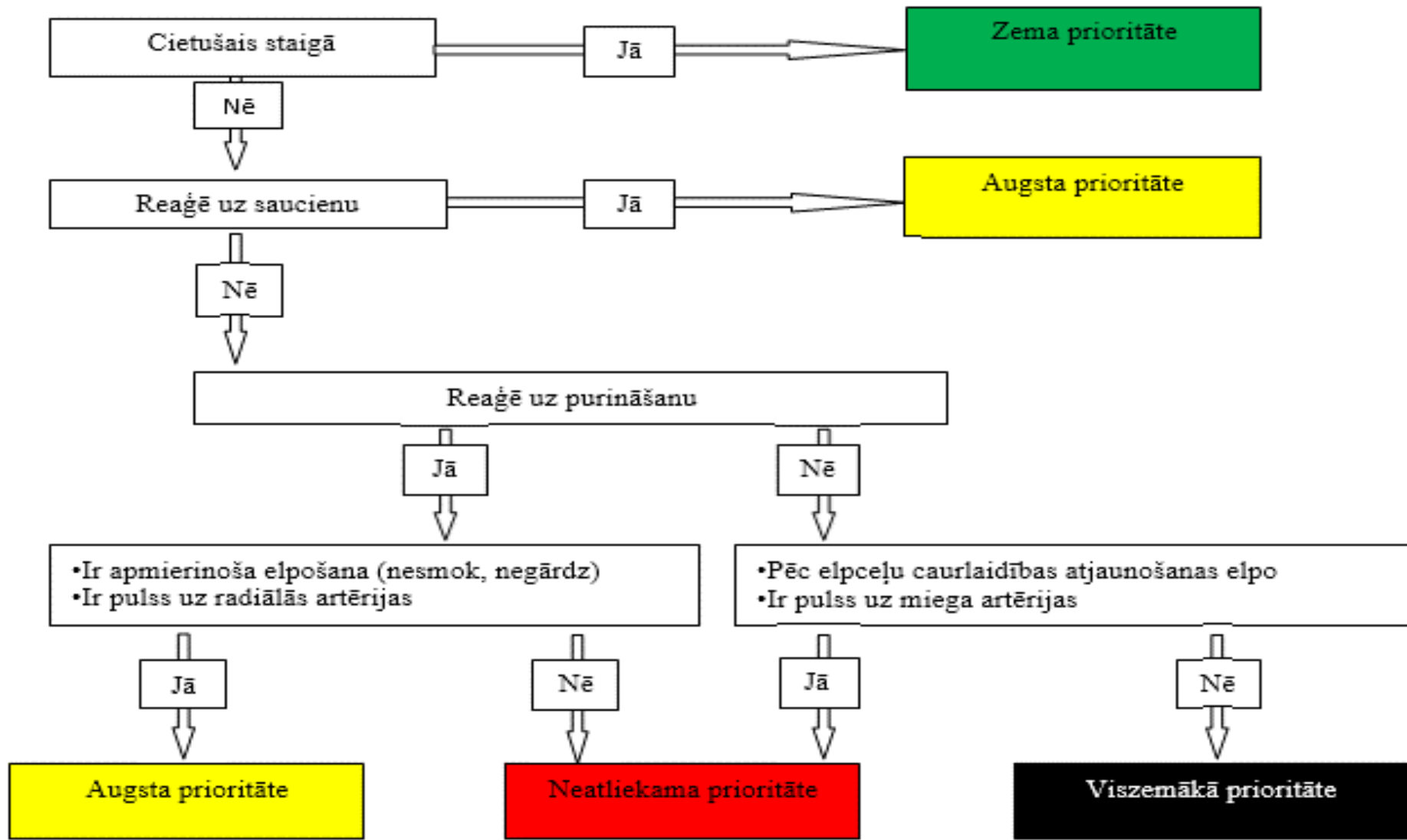
Zvani 112, kad jāsauc palīgā!

Cietušo šķirošanas algoritms

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Izmantotie materiāli:

O.Smalkais, Diplomprojekts:

“Augstākās izglītības iestāžu civilās aizsardzības studiju kursa satura rekomendāciju izstrāde”, RTU, 2018.gads, un tajā norādītā izmantotā literatūra un avoti.